

NEI TIL EUS LANDSMØTE 2018:

EØS er i ferd med å breste

Vedtaket i Fellesforbundets største avdeling om å **gå mot EØS-avtalen** har skapt ein heilt ny bevegelse i EØS-debatten. No kjem krav om ny utgreiing om EØS-alternativ. Landsmøtet gav en tydelig marsjordre om å styrke og videreutvikle samarbeidet med fagrørsla i Noreg og Europa. s. 4-5 og 12-13

25 ÅR SIDEN 1994:

Bli med på konferanse og fest!

s. 24

JUSPROFESSOR:

ACER-vedtak var i strid med Grunnloven

s. 8

HORDALAND:

– Vil verve og ha fleire aktive lag

s. 22-23

**Bli
medlem
i Nei til EU!**

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN OG
EPOSTADRESSE> til
2090 (200,-)

Ny omdreining i EØS-debatten

Landsmøtet i november vedtok to viktige ting om EØS. Flertallet ønsket ikke EØS-standpunktet inn i formålsparagrafen. Samtidig ble arbeidsplanen vedtatt med mål om at EØS-avtalen skal være sagt opp innen utgangen av neste storstingsperiode.

EU-debatten har vi hatt lenge, mens EØS-debatten dessverre foreløpig har vært en debatt som har gått blant de innvidde. I Sentio-målingen før jul, var det fortsatt nesten 65 prosent som ikke vil inn i EU.

Samtidig mener 60 prosent at EØS-avtalen er bra for Norge. Det er litt vanskelig å forstå og forklare når Fellesforbundets sin største avdeling nylig gikk ut med nei til EØS-standpunkt, og vi opplever at EØS-debatten løsner.

Vi ser at meningsmålingene får annet svar når folk som blir spurt, får alternativ som for eksempel tosidig handelsavtale. Det gjelder å vise at det finnes alternativ.

I meningsmålingen om EØS før jul så vi også at Frp var det partiet som hadde høyest neiflertall mot EØS-avtalen. Det bør være litt komplisert for regjeringsskamarat Høyre, som forsvarer EØS og fortsatt ønsker seg inn i EU.

EØS-debatten nådde også Debatten i NRK der Jonas Gahr Støre, Audun Lysbakken, Per Willy Amundsen og Torbjørn Røe Isaksen debatterte EØS med fire forskjellige innganger. SV fikk blant annet fram at de ville fremme ønske om utredning om EØS-avtalen i Stortinget, noe som ble gjort før jul. Det trengs mer kunnskap om konsekvenser av avtalen, og om alternativene som finnes.

EØS-avtalen var 25 år i 2017. Den som skulle vært et springbrett inn i EU, ble en lang og uthalende avtale som har vist seg å få mye større konsekvenser enn noen kunne ane. Av de rundt 150 landene EU handler

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

kathrine.kleveland@neitileu.no

Tegning: Pål Hansen, alias UKRUT.no

og samhandler med, er det bare vi tre EØS-landene som må godta flere hundre EU-regler hvert år for å få solgt varene våre.

EØS ble ingen overgangsavtale rett inn i EU som nok planen var. I år er det 25 år siden Norge sa nei for andre gang til å knytte seg til EU. Vi skal markere folkeavstemningen i 1994 på flere måter i året som kommer. Jeg tar nok ikke mye feil når mange av møtene vil ha EØS som tema på ulikt vis.

Jeg vil trekke fram fire eksempler på konsekvenser av EØS-avtalen:

1. EØS-debatten har nådd Island, der motstanden mot EØS via EUs tredje energipakke med energibyrået ACER har blitt så krevende for Islands regjering at de har utsatt hele saken til våren.

2. Den alvorlige tørken i sommer har ført til at det kommer betydelige mengder med grovfôr fra EØS-området. De fleste land har en mer utfordrende smitterisiko enn i Norge, og situasjonen gir derfor en betydelig økt risiko for at det vil komme utbrudd av alvorlige sykdommer i Norge i tiden som kommer. EØS-avtalen gjør at vi

ikke kan stille egne nasjonale krav ved import av fôr fra EU- og EØS-land, for eksempel for å unngå import fra områder som har påvist afrikansk svinepest.

3. Jernbanepakke 4 vil gi oss anbudstvang og senke sikkerhet på norske jernbaneskinner. Derfor har Ap signalisert at de vil legge ned veto. Nå er vi spente på hva KrF, som er jokeren her, vil gjøre.

4. EU oppretter stadig nye byråer som uthuler EØS-avtalen, og endrer vår tilknytningsform til EU. Jernbanebyrået ERA vil regjeringen gi myndighet til å bestemme om togsikkerheten i Norge. Arbeidslivsbyrået ELA kan endre norsk arbeidsliv, der vi fra norsk side er redd for senke standarder.

Dag Seierstad skrev to EØS-meldinger da EØS-avtalen var 25 år. Disse to ressursheftene anbefaler jeg virkelig. Her er kortfattet historie og konkrete saker om hvordan EØS-avtalen påvirker norsk hverdag.

Uansett syn på EØS-avtalen, kan vel de fleste være med på et ønske om at avtalen får en offentlig utredning.

«Kathrines nyttårsnøtter»

Når OECD tar til vettet

Gammelt nytt: Fagorganisering og tariffavtaler må til for å bekjempe sosial ulikhet. ILO og OECD har nylig lagt fram en rapport med to hovedbudskap: ■ Økonomiske ulikheter sprer seg nå så raskt i de fleste land at de gruppene som blir hengende etter, fanges av sosial nød det er vanskelig å kvitte seg med. ■ Det viktigste mottiltaket mot økende økonomisk ulikhet er at langt flere organiserer seg og dekkes av tariffavtaler.

Dette er oppsiktsvekkende nytt, i hvert fall fra OECD. ILO er en trepartsorganisasjon der regjeringer, arbeidsgiverorganisasjoner og fagbevegelser fra hele verden er medlemmer. OECD er en organisasjon for 36 regjeringer i den rikere delen av verden og har bidratt effektivt med å forkynne høyrepolitikk både vidt og djupt.

ILO har ofte gått ut med kraftige advarsler mot den krisepolitikken som ble ført – både av USA, EU og mange andre land. OECD har derimot fra stiftelsen i 1961 stått fram som talerør for de markedsliberale pressgruppene i den vestlige delen av verdensøkonomien.

Fellesrapporten fra ILO og OECD bygger på et utall undersøkelser som dokumenterer det opplagte: at fagforeninger og tariffavtaler holder inntektsforskjellene i samfunnet nede. Men rapporten går ett viktig skritt lenger: Fagforeninger og tariffavtaler demper også lønningene til de meningsløst rike. Og de legger et bedre grunnlag for å overvinne stagnasjonstendensene i land som ble ramma av finanskrisa.

Fellesrapporten ser det som svært betenkelig at fagforeninger mister medlemmer i store skarer i de aller fleste land. Stadig flere havner i jobber som knytter dem løst og tilfeldig til arbeidslivet. Det skyldes mange forhold, men høy grad også den markedsliberale politikken som ble ført nesten overalt.

OECD har ansvaret for ett av kapitlene i fellesrapporten, et kapittel som gir en overbevisende argumentasjon for at denne utviklingen må snus. Kapitlet trekker fram eksempler fra alle verdensdeler for å understreke at fagorganisering og tariffavtaler må til for å bekjempe arbeidsløshet og for å sikre lønninger og bedre arbeidsvilkår. Det må til i fattige som i rike land.

Da trengs det tettere og mer målretta samarbeid mellom ansatte og arbeidsgivere på alle nivåer, på de enkelte arbeidsplassene, ved bredt anlagte tariffavtaler som dekker hele bransjer

Ny konklusjon fra OECD. Fagorganisering og tariffavtaler sikrer bedre kår for arbeidere og bedre vekst for næringslivet. FOTO: EIVIND FORMOE

OECD sitt kapittel blir i realiteten et oppgjør med den nyliberale krisepolitikken fra EU-systemet.

DAG SEIERSTAD

Standpunkt 1-2019

og ved trepartssamarbeid på landsbasis mellom arbeidere, arbeidsgivere og regjeringer – hevder OECD.

Alt dette er barnelærdom for enhver faglig aktivist. Nå gjør OECD det til den viktigste lærdommen fra den feilslåtte krisepolitikken etter 2008.

Fellesrapporten til ILO og OECD erkjenner at i kriseåra etter 2008 skjedde det mye som var gjorde krisa verre enn den trengte å være. Det ble enklere for bedrifter å få lokale unntak fra tariffavtaler, og stadig flere tariffavtaler ble forhandla fram på den enkelte arbeidsplass. Tallet på fagorganiserte gikk ned i de fleste OECD-land i en situasjon der det var viktigere enn noen gang å være medlem av en fagforening.

Fellesrapporten understreker derfor

AV DAG SEIERSTAD

Medlem av rådet i Nei til EU

standpunkt@neitileu.no

Viktig kilde:

■ «The Global Deal for Decent Work and Inclusive Growth», ILO/OECD 2018

at det er viktig å forstå ikke bare at det er sånn, men også hvorfor det er sånn. OECD sitt kapittel blir i realiteten – uten å si det med reine ord – et oppgjør med den nyliberale krisepolitikken som EU-systemet tvang gjennom, og som fikk de fleste EU-land til å forverre og forlenge krisevirkningene etter finanskrisa i 2008.

Fellesrapporten legger nå til grunn at mer inkluderende arbeidsmarkeder skaper «vinn-vinn-situasjoner» som vil føre til bedre kår for arbeidere, bedre vekstvilkår for næringslivet og gjenreist tillit til regjeringene.

Da blir det et skikkelig tankekors at EU i nærmere tre tiår gikk i motsatt retning. Det ble støtta av en hærske nyliberale økonomer som seierssikre sto fram med det som ble de «herskende tankene»: Fagforeninger og tariffavtaler er «institusjonelle rigiditeter» som rammer all økonomisk utvikling.

Den krisepolitikken som den såkalte «troikaen» tvang gjennom, var krysstallklar på at tariffoppløst måtte unngås, og fagforeningers adgang til å påvirke lønningene var en uting. Det var hovedkonklusjonen til EU-kommisjonen i det dokumentet som oppsummerte det ideologiske grunnlaget for den krisepolitikken som ble ført av EU og av de fleste regjeringene i EUs medlemsland. (*Labour Market Developments in Europe*, EU-kommisjonen 2012)

NEI TIL EUS LANDSMØTE 2018:

– Grunnlaget for EØS er i ferd med å breste

Vedtaket i Fellesforbundet og SV sitt framlegg om ny **utgreiing om EØS-alternativ** viser at EØS-debatten har endra seg dramatisk, meiner landsmøtet i Nei til EU.

Styret i den største avdelinga i Fellesforbundet, avdeling 5 i Bergen, vedtok i november at de ønskjer at EØS-avtalen skal seiast opp. Dersom Fellesforbundet går mot EØS-avtalen på landsmøtet sitt i oktober, kan det føre til at heile LO går mot avtalen på kongressen i mai 2021.

– Grunnlaget for EØS-avtalen er nå i ferd med å breste. Avtalen har lenge

ført til sosial dumping. Den grip heilt direkte inn i norsk arbeidsliv og tariff-avtalar, no sist ved at Tariffnemnda let vere å allmenngjere reisebestemmelsane i industriooverenskomsten for utsende arbeidrarar frå andre EØS-land, sa Kathrine Kleveland.

Vedtaket i Fellesforbundet kom rett føre Nei til EU-landsmøtet tok til, og vart motteke med jubel av landsmø-

tedeltakarane. Arbeidsplanen som landsmøtet vedtok, er tydeleg på at Nei til EU skal jobbe for at EØS-avtalen skal seiast opp seinast innan 2025.

Viktig vedtak i Fellesforbundet

Roar Abrahamsen er leiar i Fellesforbundet avdeling 5. Han har tidlegare stått i framste rekke i forsvaret av EØS-avtalen. I november var han med på eit samrøystes vedtak i avdelingsstyret med tittel «Fellesforbundet Avdeling 5, Fellesforbundets største avdeling - krever EØS avtalen oppsagt»

– I ei rekke saker no har vi sett kva EØS-avtalen tvinger fram. Vi har sett korleis hamnearbeidarane har vorte

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@
neitileu.no

– Dei store partia argumenterer alltid mot å gå ut av EØS med å si at det er uklart kva alternativa er. Dersom dei då seier nei til dette framlegget, så er det vel fordi at dei fryktar at alternativa er betre.

AUDUN LYSBAKKEN

SV-leider i Nationen 5. desember 2018.

Vil ha ny EØS-utgreiing.

Kathrine Kleve-land var i desember i møte med SV-leider Audun Lysbakken på Stortinget. FOTO: EIVIND FORMOE

herja med. I vinter hadde vi ACER-saka. Avdeling 5 og etter kvart Fellesforbundet sa klart nei til ACER, sa Abrahamsen til Frifagbevegelse.no 8. november.

– I tariffoppgjer etter tariffoppgjer har vi diskutert med Norsk Industri, vi har sete i utval med dem om reise, kost og losji, vi har drøfta. Så opplever vi at alt vi har snakka om vert underminert i Tariffnemnda, sa Abrahamsen.

– For oss var dette dråpen som har fått begeret til å renne over, sa han.

«NHO og Norsk Industri har med hjelp av ESA og Tariffnemndas vedtak om allmenngjøring av Verkstedoverenskomstens bestemmelser for dekning av reise, kost, losji og 20 prosent reisetillegg satt siste spikeren i kisten for frontfag, og EØS-avtalens oppslutning», heiter det vidare i vedtaket.

Marsjordre frå landsmøtet

Nei til EU-landsmøtet gav ei tydeleg marsjordre om å styrke og vidareutvikle samarbeidet med fagrørsla i Noreg og Europa.

– For Nei til EU er det også avgjerande å sikre full nasjonal råderett over offentlege tenester. Vi ser at ESA

kjem med krav som fører til press for privatisering av offentlige tenester, sa Kleveland.

– Nei til EU vil bidra til å sikre fleirtal mot EØS-avtalen i fagforeningar, forbund og hovudorganisasjonar fram mot neste LO-kongress våren 2021.

SV vil utgreie EØS-alternativ

SV-representantane Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk og Arne Nævra leverte i desember eit representframlegg der dei føreslår at Stortinget skal be regjeringa om å «sette ned et offentlig utvalg som skal utrede mulige alternativer til dagens EØS-avtale». Kathrine Kleveland og Nei til EU stør framlegget om å greie ut alternativ til EØS-avtalen.

– Dei store partia argumenterer alltid mot å gå ut av EØS med å si at det er uklart kva alternativa er. Dersom dei då seier nei til dette framlegget, så er det vel fordi at dei fryktar at alternativa er betre, sa Lysbakken til Nationen 5. desember 2018.

Kleveland stiller seg bak framlegget.

– Det er på tide med ei ny utgreiing om konsekvensane av EØS-avtalen og å sjå på alternativa. Det burde både EØS-tilhengarar og EØS-motstandarar ønskje velkomen, sa Kleveland.

Tida er overmoden

Styret i Nei til EU vedtok ei fråsegn til støtte for ny utgreiing om EØS-alternativ 9. desember. I fråsegna heiter det at «Nei til EU mener det i dagens situasjon er nødvendig å skaffe mer kunnskap og undersøke nye muligheter for norske handelsrelasjoner med Europa. Tiden er nå overmoden for en slik offentlig, faglig gjennomgang. Dette kan bidra til en mer kunnskapsbasert debatt».

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

Grunnlovens § 115 og ACER-saken – kr 80

Betenkning om konstitusjonelle spørsmål i ACER-saken, skrevet av professor dr. juris Hans Petter Graver ved Universitetet i Oslo. Graver gir også en bredere gjennomgang av EUs etablering av byråer på en rekke ulike områder. Utgitt som pamflett i hendig format. 52 sider.

EU finansregler – en tikkende bombe? – kr 60

Bankunion, finanstilsyn og kapitalmarkedsunion. Det er hovedstolpene i den finansielle unionen. Store deler av regelverket kommer også til Norge gjennom EØS-avtalen. Nei til EUs skriftserie Vett nr. 1 2019 undersøker faren for en ny gjeldskrise. 48 sider i farger.

Arbeidsliv for kvinner i Norge og EU – kr 60

EU har regler som skal sikre kvinners rettigheter på arbeidsmarkedet, samtidig som fri flyt av arbeidskraft utfordrer reell likestilling. Nei til EUs skriftserie Vett nr. 2 2018 ser på kvinners muligheter til å få full stilling, lønnsutvikling og hjelp til de ulønnede omsorgsgavene. 48 sider i farger.

EUROPA 2027

Stadig mer union eller samarbeid mellom stater?

flere land enn EU i 2027? 160 sider.

Årbok 2018: Europa 2027 – kr 240 (medlemspris inkl. porto)

Stadig mer union eller samarbeid mellom stater? Les om fremtidsbilder for sikkerhet, energi, arbeidsliv, Storbritannia og Norden. Kan EFTA være

Andre publikasjoner

- Løpeseddel: Fire grunner til å være mot EUs fjerde jernbanepakke
- 5 fakta om Norges handel
- EØS-guiden
- Foredrag: Jernbanepakke IV

Nei til EU Fakta – Analyse

- Spørsmål og svar om Jernbanepakke IV
- 5 fakta om Norges handel med EU og Europa
- Storbritannias skilsmisseavtale
- ESA-krav setter sjøfolk på land
- Harmonisering av EUs økologiregelverk

Les på nett: www.neitileu.no

Last ned fra Nei til EUs nettsider: www.neitileu.no

5 fakta om Norges handel med EU og Europa

En handelsavtale for vår tid? Fem viktige fakta om hvorfor norsk handel vil klare seg minst like godt med en handelsavtale som med EØS-avtalen. neitileu.no/aktuelt/5-fakta

5 fakta om Norges handel med EU og Europa

En handelsavtale for vår tid? Fem viktige fakta om hvorfor norsk handel vil klare seg minst like godt med en handelsavtale som med EØS-avtalen. neitileu.no/aktuelt/5-fakta

EUS JERNBANEPAKKE 4:

– Jernbaneveto bør være et verdispørsmål for KrF

– KrF må gå inn for å bruke **vetoretten mot EUs jernbanepakke**, som svekker grunnleggende verdier som sikkerhet og suverenitet, mener Nei til EU-leder Kathrine Kleveland.

Regjeringen vil legge fram forslag om å innordne norsk jernbane under EUs regelverk og myndighet.

– Jernbanepakken fra EU er en trussel mot jernbanesikkerhet og nasjonal styringsrett, sier Kathrine Kleveland.

– Arbeiderpartiet har varslet at de vil bruke vetoretten i EØS mot jernbanepakken. I så fall kan Kristelig Folkeparti bli tungen på vektskålen. Sammen med resten av opposisjonen kan de to partiene sikre at en eventuell suverenitetsavståelse til EUs jernbanebyrå (ERA) ikke blir behandlet med vanlig flertall.

Møtte KrF om jernbanepakke 4

Nei til EU-leder Kathrine Kleveland og nestleder Olaf Gjerdrem møtte stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan og rådgiver Geir Arne Servan fra KrF på Stortinget 30. november. – Vi fikk tre kvarter og la fram våre synspunkt om EUs jernbanepakke 4. Vi overleverte Nei til EUs høringsnotat og Hans Petter Gravers betenkning, sier Kleveland.

KrF har ikke til nå stilt opp i noen debatter om jernbanepakken.

– KrF er i en avgjørende fase nå, sa Grøvan.

– Stortingsrepresentantene skal diskutere jernbanepakken i gruppa, og det har vært mange flere enn Nei til EU på besøk.

Nei til EU-lederen pekte på at KrF har brukt å stå opp for Grunnloven.

– Vi la vekt på suverenitetsavståelsen og KrFs gjentatte forsvar av Grunnlov og suverenitet, det irreversible i jernbanepakke 4, sikkerhetsaspek-

tet og anbudstvang, sier Kleveland.

Nei til EU-lederen tok også opp den nye metoden som regjeringen har brukt for å overføre suverenitet til EU.

– Vi snakket endel om endringene i måten EØS-avtalen fungerer på og at tilslutning til EUs jernbanebyrå ERA vil være helt utenom EFTA-pilaren. Det lyttet de til.

– Jeg viste videre til at KrF ofte har det høyeste neiflertallet på meningsmålinger, sier Kleveland.

Forventer veto

Partileder Knut-Arild Hareide uttalte i sommer til Aftenposten at tilliten til EØS-avtalen ville bli styrket om Norge brukte vetoretten.

– Da forventer vi at KrF vil kreve veto mot ERA-forordningen og andre deler av jernbanepakken, helt uavhengig av om partiet støtter regjeringens jernbanereform. Her er det snakk om to prinsipielt helt forskjellige ting, sier Kleveland.

– Først om flere år vet vi om regjeringens oppsplitting av jernbanen har fungert etter hensikten. Hvis den ikke har det, vil Stortinget ha mulighet til å gjøre om på tidligere vedtak – vel å merke så lenge nasjonalforsamlingen avviser EUs jernbanepakke. For i EØS er det ingen angrerett når et direktiv først er vedtatt.

Trøndelag: Nasjonale krav

Torsdag 4. oktober vedtok fylkestinget i Trøndelag en uttalelse som konkluderer med at: «Fylkestinget mener det fortsatt må være mulig å stille nasjonale krav til sikkerhet på

■ På Nei til EU sine nettsider har vi lagt ut en ressurside med argumentasjon, materiell, tipsliste, oversikt over vedtak og mer. Finn raskt svar på det du lurer på når det gjelder jernbanepakke 4. Regjeringen har en egen spørsmål-og-svar-side, som vi har laget vårt eget svar på. neitileu.no/kampanjer/jernbanepakken

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

jernbanen.»

Interpellasjonen var levert av Rakel S. Trondal fra SV. Hun trakk sitt forslag til fordel for et nytt forslag fra fylkesordføreren. Fylkesordføreren forslag ble så vedtatt med stemmene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Miljøpartiet De Grønne, Rødt og Pensjonistpartiet.

«Fylkestinget i Trøndelag mener norske myndigheter må ha mulighet til avgjøre om jernbanestrekninger skal legges ut på anbud eller ikke. [...] Fylkestinget mener det fortsatt må være mulig å stille nasjonale krav til sikkerhet på jernbanen. Fylkestinget i Trøndelag vil derfor advare Stortinget mot å vedta Jernbanepakke IV.»

Nordland: Svekker sikkerhet

Noen dager senere, 10. oktober, vedtok også fylkestinget i Nordland en uttalelse som ber Stortinget si nei til EUs fjerde jernbanepakke og bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen. I uttalelsen heter det blant annet: «Med Norges spesielle topografi og høye ut-

KrF har ikke tatt stilling.

Hans Fredrik Grøvan, Kathrine Kleveland og Olaf Gjødrem møttes på Stortinget for å snakke om EUs jernbanepakke. FOTO: GEIR ARNE SERVAN

danningsnivå på vårt personell frykter vi at overføring av myndighet til EUs jernbanebyrå, ERA, svekker sikkerheten. Fylkestinget i Nordland vil derfor be Stortinget om reservere Norge fra Jernbanepakke 4, slik EØS-avtalen gir anledning til.»

Uttalelsen i fylkestinget ble fremmet med bakgrunn i en fellesuttalelse fra Nordland Nei til EU og Nordland Bonde- og Småbrukarlag. Uttalelsen ble fremmet av SV og Rødt. Christian Torseth, leder i Nordland SV og styremedlem i Nei til EU, reagerer kraftig mot regjeringens forslag om å flytte jernbanemakt til EU:

– Norge kjempet ikke for egen Grunnlov bare for å kaste bort vår bestemmelsesrett på å låse landet fast i høyreliberalistisk ideologi. Jeg mener det må være Stortinget som bestemmer. Det er langt viktigere enn at jeg skal være enig i det som bestemmes. Regjeringen er uenig i dette, og det er i seg selv et demokratisk problem.

Uttalelsen ble vedtatt med stemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Rødt.

SP: Jernbanen må styres fra Norge

«Hvis vi ikke bruker vetoet mot EUs jernbanepakke, vil oppstykingen og liberaliseringen i regjeringens jernbanereform bli irreversibel», heter det i en uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 29. oktober 2018.

I uttalelsen «Norsk jernbanepolitikk må styres fra Norge» skriver Senterpartiet at «Om en ny regjering eller et nytt Storting finner ut at dette er en dårlig organisering av jernbanen, vil det være i strid med EØS-avtalen å tilbakeføre all persontrafikk til NSB. Jernbanepakken handler derfor om demokrati og selvstyre. Det må være opp til Stortinget å utforme og styre norsk jernbanepolitikk.»

«Senterpartiet vil stemme for at Stortinget må reservere Norge mot EUs jernbanepakke 4, slik EØS-avtalen gir anledning til. Jernbanen må være underlagt folkevalgt kontroll i Norge, ikke EUs jernbanebyrå ERA i Frankrike», konkluderer partiet.

Kate Hoey helsa landsmøtet

■ – EU-tilhengere skremmer med at fly ikkje får lande, folk vil ikkje få medisin og unge vil ikkje få reise,

sa Kate Hoey frå Labour Leave då ho helsa landsmøtet til Nei til EU. Hoey var sentral i brexit-kampanjen og er medlem av det britiske parlamentet for Labour. – Ja-sida sitt Project Fear var eit av dei største problema før folkerøystinga. Men det har gått veldig bra etter 2016. Arbeidsløysa har gått ned og investeringane har gått opp.

Japansk storavis på besøk hos Nei til EU

■ Visst er Kathrine Kleveland en populær leder av Nei til EU, men det er ikke hver dag hun blir intervjuet av

en av verdens aller største aviser. Asahi Shimbun, «Soloppgangens nyhetsavis», ranker som nummer to i verden. Den er basert i Osaka og Tokyo og kommer ut med to utgaver daglig i et opplag på over seks millioner. Europakorrespondent Kayoko Geji (t.h.) i samtale med leder Kathrine Kleveland.

Kontingentkravet for 2019

■ Nei til EU sender i år ut første kontingentmelding som sms og e-post, slik at vi kan begrense antall papirgiroer. Det betyr at du vil få en sms (og e-post om vi har e-postadressen din) rett over nyttår med informasjon om sum, kontonummer og kid. Vi blir veldig glade for alle som benytter sjansen til å betale i første runde, slik at vi kan spare kostnader ved utsending og trykking av giroer. Landsmøtet fastsatte kontingenten for hovedmedlemmer til 415 kr, mens husstandsmedlemskap fortsatt koster 250 kr. Ditt medlemskap gjør oss i stand til å bygge Nei til EU som den ledende krafta i EU-motstanden i Norge og til å sette dagsorden for ordskiftet i kampen mot EU-tilpassinga – i arbeidslivet og i samfunnet som helhet.

EU møter Brexit, EØS møter arbeidslivet

■ Fredag 25. januar 2019 klokka 10.00–15.00, før Trondheimskonferansen. Sted: **Scandic Lerkendal, Klæbuveien 127 ved Lerkendal stadion**. Formøtet er gratis, men mat krever påmelding. Påmelding innen fredag 18. januar 2019 til <http://loit.samdahls.no/euseminar/>

NEI TIL EU GÅR TIL SØKSMÅL MOT ERNA SOLBERG:

Grunnlovens paragraf 115 og ACER-saken

Boye Ullmann, Kathrine Kleveland og Hans Petter Graver på Nei til EUs konferanse 8. november. FOTO: JAN STEINHOLT

«Når utviklingen skjer skrittvis uten en problematisering av de konstitusjonelle sidene, innebærer dette paradoksalt nok at Stortinget **overfører en omfattende grad av myndighet** uten at dette behandles etter bestemmelsen i Grunnlovens paragraf 115.»

Grunnloven har to bestemmelser for fremgangsmåten ved Norges tilslutning til folkerettslige avtaler. Den regulære fremgangsmåten er den som Grunnlovens paragraf 26 gir anvisning på. Traktatmyndigheten er lagt til Kongen, men i saker av særlig stor viktighet, og i alle tilfeller traktater hvis iverksettelse krever lov eller stortingsbeslutning, må Stortinget gi sin tilslutning. Vedtak om tilslutning treffes med vanlig flertall. Dersom det er snakk om en traktat som overfører myndighet som etter Grunnloven ligger til statens organer til en organisasjon som Norge deltar i, må det treffes vedtak etter paragraf 115. Slikt vedtak treffes med to tredjedels flertall i et møte hvor minst to tredjedeler av stortingsrepresentantene er til stede. Det kan ikke overføres myndighet til en organisasjon som Norge ikke deltar i etter denne bestemmelsen. Det betyr at hvis det ikke er hjemmel for å slutte seg til en slik traktat i paragraf 26, så kan ikke tilslutning skje uten forandring i Grunnloven.

Fra før vedtakelsen av bestemmelsen i paragraf 115 i 1962 hadde staten en praksis hvor den i en viss utstrekning kunne overføre myndighet til en inter-

nasjonal organisasjon hvis denne myndigheten ikke var inngripende. Denne læren og praksis er videreført etter 1962 som en praksis om at Stortinget ikke behøver å treffe vedtak etter paragraf 115 hvis den myndigheten som overføres er «lite inngripende». Ut fra de samme kriterier kan det overføres myndighet til en organisasjon Norge deltar i. I tiden etter tilslutningen til EØS-avtalen er denne læren særlig videreutviklet som ledd i tilpasningen av EØS-avtalen til utviklingen i EU.

Læren om «lite inngripende» myndighetsoverføring har ofte vært påberopt i saker som det har stått politisk strid om, og den har klare elementer av politisk skjønn. I spørsmålet om tilslutningen til EUs tredje energimarkedspakke var læren aktuell på grunn av opprettelsen av EUs energimarkedsbyrå ACER, med myndighet til å øve tilsyn og å treffe vedtak som binder de nasjonale energimyndighetene. Samtidig skal de nasjonale energimyndighetene gis en fri stilling og ikke være underlagt vanlig forvaltningsmessig instruksjonsmyndighet. Stortinget la etter regjeringens forslag til grunn at den myndigheten som ble overført var lite inngripende. Avgjørende for denne vurderingen var at myndighe-

ten til ESA etter EØS-tilpasningen av direktivene bare var bindende for det nasjonale forvaltningsorganet, og at avskjæringen av instruksjonsmyndigheten til Kongen var lite inngripende. Det er en svakhet ved den vurderingen som ble foretatt at man ikke også vurderte betydningen av at den nasjonale reguleringsmyndigheten inngår i et felleseuropeisk nettverk som norske myndigheter ikke har kontroll over, og at dette skjer på et område med stor samfunnsmessig og politisk viktighet.

Lovavdelingen la i sin vurdering til grunn at den myndigheten som ESA får, bare er av folkerettslig karakter, siden ESA ikke kan treffe vedtak med direkte virkning for private. Lovavdelingen blander her sammen spørsmålet om hvem en forpliktelse er rettet til med spørsmålet om forpliktelsens rettslige karakter. Siden ESAs kompetanse skal gjennomføres i norsk rett, vil ESAs vedtak ha et internrettslig grunnlag, og de vil være bindende med forrang etter EØS-loven for den de er rettet til. Den nasjonale reguleringsmyndigheten vil være internrettslig forpliktet til å følge ESAs vedtak. Dette momentet skulle vært tatt i betraktning ved vurderingen av «lite inngripende» myndighet og kunne ha ført til et annet resultat.

ACER inngår i et stadig voksende nettverk av forvaltning på overnasjonalt nivå. EUs forvaltningspolitikk endrer seg fra et utgangspunkt hvor EUs regler ble forvaltet indirekte gjennom selvstendige nasjonale forvaltninger under nasjonalt ansvar og kontroll, til et system med en økende grad av direkte forvaltning gjennom et overnasjonalt forvaltningsapparat. På stadig flere områder inngår nasjonale fagmyndigheter i et slikt nettverk på en måte som gjør at de får rollen både som nasjonal forvaltning og EU-forvaltning. Denne utviklingen overfører i sum en meget omfattende myndighet fra ledelsen av det nasjonale forvaltningsapparatet til EUs organer og forvaltning. Denne utviklingen gjelder også EØS-avtalen. Når utviklingen skjer skrittvis uten en problematisering av de konstitusjonelle sidene, innebærer dette paradoksalt nok at Stortinget overfører en omfattende grad av myndighet uten at dette behandles etter bestemmelsen i Grunnlovens paragraf 115.

Hans Petter Graver, professor dr. juris Universitetet i Oslo, har skrevet betenkningen «Grunnlovens § 115 og (særlig) ACER-saken» på oppdrag fra Nei til EU. Betenkningen er utgitt i hendig pamflettform og koster kun kr 80. Kjøp den nå: bestilling@neitileu.no

AV HANS PETTER GRAVER

Professor dr. juris Universitetet i Oslo

Overfører makt til EU. Gjennom ACER-vedtaket overfører statsminister Erna Solberg makt til EU, her ved EU-kommisjonspresident Jean-Claude Juncker. FOTO: UD

ACER-SØKSMÅLET ER I GANG:

Saksøker Erna Solberg

Nei til EU går nå til søksmål mot statsminister Erna Solberg om å ikke gjennomføre EUs energipakke 3 fordi stortingsvedtaket om **norsk tilslutning til ACER er ugyldig.**

Nei til EU har gitt advokatfirmaet Endresen Brygfeldt Torall i oppdrag å reise søksmålet.

– Avståelsen av suverenitet til EU i sak etter sak, nå sist til EUs energibyrå ACER, er grunnlovsstridig. Kampen for suverenitet er ikke over. Nei til EU fremmer nå søksmål mot staten, repre-

sentert ved statsminister Erna Solberg, sier Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU.

– ACER-saken ble ikke behandlet i tråd med Grunnloven som den suverenitetsavståelsen dette er. Vedtaket fulgte ikke Grunnlovens paragraf 115.

Samlet inn en million

Nei til EU har allerede samlet inn én million kroner til søksmålet.

– Vi har samlet inn en million kroner til søksmålet og er beredt til å samle inn mer om nødvendig. Dette viser at vi har mange på laget for å kjempe for norsk suverenitet. Vi trenger din støtte for om nødvendig føre saken videre helt til Høyesterett, sier Kleveland.

– Opplagt inngripende

– Det er nokså opplagt at vi ikke står overfor en lite inngripende overføring av myndighet, sier jussprofessor Hans Petter Graver.

Ordene falt på det faglige seminaret «EU strammer grepet» i regi av Nei til EU og LO i Oslo 8. oktober.

Graver er tydelig på at endringen i den nasjonale myndighetens stilling må gi en ny diskusjon om denne myndighetsoverføringen er «mindre inngripende» eller ikke.

Les også om Gravers egen betenkning om Grunnlovens § 115 og ACER-saken på motstående side.

AV JAN STEINHOLT
jan@neitileu.no

Superververen fra Telemark

■ Under landsmøtet ble det gjennomført vervekonkurranse hvor delegatene ble oppfordret til å verve. I løpet av noen timer ble det vervet 45 nye medlemmer, og av disse hadde Hans Ødegård vervet hele 17. For Hans Ødegård handler det om å tørre å spørre om folk vil bli medlem. Under landsmøtet brukte han Facebook og sendte meldinger til venner og spurte om de ville bli medlemmer. Dette var veldig effektivt, noe som kan anbefales at andre også gjør.

Markerte Islands suverenitet mot ACER

■ 1. desember var det 100-årsjubileum for Islands suverenitet. Blant markeringene var et møte

i Reykjavik mot å godta EUs tredje energipakke og ACER. Det var Nei til EUs søsterorganisasjon Heimssyn som arrangerte møtet. På møtet ble det åpnet en stor «pakke» som hadde kommet fra Brussel. Spørsmålet var så hva man skulle gjøre med denne energipakken. Et forslag om å returnere pakken snarest ble enstemmig vedtatt.

Deltidsfella på Nei til EUs kvinnekongress

■ Bruken av deltid aukar i Europa, og det er svært langt fram til likeløn, fortalte forskar Agnieszka Piasna

på Nei til EU sin kvinnekongress 27.–28. oktober. Piasna kjem frå det europeiske fagforeiningsinstituttet ETUI i Brussel. Ho innleidde om situasjonen for kvinner og mødre i EU ti år etter kriseutbrotet.

Nei til EUs utdanningskonferanse 2019

■ Utdanningspolitisk utvalg i Nei til EU inviterer igjen til utdanningskonferanse. Som tidligere år samarbeider vi med Utdanningsforbundet Sør-Trøndelag, Skolenes Landsforbund Sør-Trøndelag og LO i Trondheim. Når: **7. januar 2019 kl. 1200–1600** Sted: **Sommerveita 4, fjerde etasje.** Påmelding til **arne.byrkjeflot@gmail.com** innen torsdag 3. januar. Delta-kelse er gratis. Det blir kaffe, te og lett servering.

AVTALE FERDIGFORHANDLET MELLOM STORBRITANNIA OG EU OM BREXIT:

Storbritannias skilsmisseavt

Nødvendig overgangsordning på veien ut av EU, eller mekanismer som holder Storbritannia under EUs myndighet? Det er spørsmålet i den **uttreddelsesavtalen** som nå ligger på bordet.

Det er mye støy rundt avtalen som Storbritannia og EU har forhandlet frem. Brexitminister Dominic Raab har trukket seg i protest. Han frykter at avtalen vil holde Storbritannia i EUs tollunion og under EU-domstolen for nær sagt evig tid, og dessuten at avtalen med Nord-Irland ikke kan oppfylles uten at det blir en grense mellom Nord-Irland og England. Er dette en velbegrunnet frykt?

Overgangsordning

Avtalen regulerer hvordan britene skal tre av EU, dette er skilsmisseavtalen. Det som er på bordet er en avtale for uttreddelsen (et dokument på 585 sider) og en uformell politisk erklæring om fremtidens forhold mellom Storbritannia og EU. I erklæringen heter det at partene skal skape et nytt frihandelsområde.

Storbritannia skal tre ut av EU 29. mars 2019, med en overgangsperiode til 31. desember 2020. Storbritannia er i overgangsperioden med i EUs tollunionen og det indre marked, med de fire friheter, og er underlagt EU-domstolens jurisdiksjon. Storbritannia skal følge EU-reglene, men ikke være representert i EUs organer.

I denne perioden skal det forhandles om en frihandelsavtale med EU. Overgangsperioden kan forlenges én gang for en begrenset periode.

Hva skjer nå?

Uttredelsesavtalen ble godkjent av EU-toppmøtet 25. november. I Storbritannia blir avtalen behandlet av parlamentet 11. desember. Når Standpunkt går i trykken er resultatet ikke kjent, men blir det ja der, som er høyst usikkert, så skal avtalen godkjennes av EU-parlamentet og EU-rådet.

Blir avtalen nedstemt, er det i alle fall fire mulige veier videre. For det første kan man prøve å reforhandle avtalen. For det andre kan Storbri-

Skjebnetid for Storbritannia.

Storbritannia er på vei ut av EU. Hvordan den endelige skilsmissen vil se ut, er ikke klart. Men Norge trenger en avtale med britene. FOTO: NIET-HAGEL/CREATIVE COMMONS-LISENS

nia gå ut av EU uten noen avtale. For det tredje kan den britiske regjeringen utlyse nyvalg, for å se om det skaper en ny situasjon i parlamentet. Og for det fjerde kan man utlyse en ny folkeavstemning, men både Theresa May og Jeremy Corbyn avviser avstemning nå.

Irskegrensen og tollunion

En betydelig del av uttreddelsesavtalen gjelder grensen mellom Nord-Irland og EU-landet Irland, hvis Storbritannia og EU ikke blir enige om en ny handelsavtale. Ordningen er blitt kalt «backstop», eller siste utvei.

Det skal være fri flyt av varer både mellom Nord-Irland og Irland, og mellom Nord-Irland og resten av Storbritannia. Storbritannia står ikke fritt til å gå ut av en «backstop»-situasjon, det må aksepteres av EU. Det er her kritikerne mener at EU fortsatt får avgjørende makt. EU kan ved å nekte å inngå en handelsavtale, presse Storbritannia til å forbli i tollunionen på ubestemt tid.

Det er kun fri flyt av varer som er bundet opp av «backstop». Storbri-

Siste nytt får du på nett

■ Hold deg oppdatert om brexit og Norges framtidige forhold til Storbritannia på neitleu.no, facebook.com/NeitilEU/ og gjenom å bli mottaker av Nei til EUs ukentlige nyhetsbrev neitleu.no/om-oss/nyhetsbrev

AV AV ARNE BYRKJEFLØT, HELLE HAGENAU OG MORTEN HARPER

standpunkt@neitleu.no

tannia er ikke forpliktet til fri flyt av tjenester, arbeidskraft og kapital, eller fri etableringsrett.

Økonomisk bidrag

Avtalen angir hvor stort økonomisk bidrag Storbritannia skal betale til EU. Storbritannia skal betale for forpliktelser påløpt som EU-medlem og i overgangsperioden. Britiske myndigheter anslår totalt et bidrag på 38,7 mrd pund. Kritikere mener britene ikke vil få noe igjen for den høye summen.

Faser ut fri flyt av arbeidskraft

Det var særlig to spørsmål som førte til et flertall for brexit. Begge handlet om å bestemme i eget land: Fri bevegelse av arbeidskraft og tjenester, og EU-domstolens makt.

I overgangsperioden gjelder fri flyt av arbeidskraft. Når den er over, kan Storbritannia selv bestemme reglene for arbeidsinnvandring. Slik er det ikke i EU eller EØS.

Avtalen sier videre at det mellom Storbritannia og EU skal være visumfri

tale

reise for opphold opp til tre måneder. Britiske borgere som nå bor i EU, og EU-borgere i Storbritannia, skal beholde oppholdsrett og trygderettigheter etter brexit. Dette vil også gjelde norske borgere i Storbritannia. De som bosetter seg i løpet av overgangsperioden skal få lov til å bli boende.

Underlagt EU-domstolen?

Etter overgangsperioden er Storbritannia ikke underlagt EU-domstolen, men pågående saker skal sluttføres i løpet av fire år. I samme periode kan EU-kommisjonen reise søksmål mot britene på grunn av brudd på EU-reglene.

Fiskeri

I overgangsperioden er det fortsatt EU som forhandler om fiskekvoter, ikke Storbritannia. Deretter må det lages en egen avtale for å regulere EUs adgang til fiske i britiske havområder. Omfanget av EUs fremtidige kvoter er ikke avklart. Internasjonalt kan Storbritannia forhandle om sine fiskeressurser i 2020.

Landbruk

Storbritannia kan introdusere en ny, egen landbrukspolitikk, men pengebruken må i overgangsperioden være innenfor visse avtalte grenser.

Norge og Storbritannia

I overgangsperioden er Storbritannia ikke medlem av EU og kan forhandle om handelsavtaler med andre land, men avtalene kan ikke tre i kraft før etter overgangsperioden, uten samtykke fra EU.

Storbritannia er det landet Norge handler mest med. I overgangsperioden vil EØS-avtalen gjelde for handel mellom Norge og Storbritannia. Der som Storbritannia etter overgangsperioden ikke går inn i EFTA, trenger vi en ny handelsavtale. Det kan være en egen avtale mellom Norge og Storbritannia eller etableres mellom Storbritannia og EFTA-landene i fellesskap.

Britene kan starte forhandlinger med Norge allerede før de forlater EU 29. mars. Reelle forhandlinger om slike avtaler burde vært begynt for lengst.

Aktivisten

Standpunkt vil bli bedre kjent med aktivistar og tillitsvalde.

Namn?

■ Reidun Berntsen Heggen.

Bustad?

■ Tromsø.

Alder?

■ 26 år.

Verv i Nei til EU?

■ Vara i Troms Nei til EU sitt styre, og politisk nestleder i Ungdom mot EU.

Yrke?

■ Student.

Når og kvifor melde du deg inn?

■ Det er viktig med et tett samarbeid mellom Ungdom mot EU og Nei til EU. Jeg meldte meg inn på årsmøtet til Troms Nei til EU tidligere i år. Nå er jeg vara i fylkesstyret. Det er kjempeviktig å ha en god tone mellom ungdomsorganisasjonen og moderorganisasjonen.

Største utfordringa for Nei til EU?

■ Den største utfordringen er at det er så mange saker som er viktige. Arbeidet med EØS-avtalen er viktig. Nå må vi få Stortinget til å si nei til Jernbepakke 4. Det ligger masse potensial i å få mobilisert folk til å aksjonere.

Korleis kan Nei til EU nå breiare ut?

■ Gjennom å ha den samme høye kvaliteten på møtene, men ha disse på forskjellige typer steder. Ta initiativ til å komme til ulike organisasjoner er også kjempegøy, og en annen måte å treffe nye EU-motstandere på.

Eksempel på vellukka arbeid?

■ Nei til EU på sitt beste er når man når frem med budskapet sitt over alt. Det synes jeg dere var kjempeflinke på under ACER-saken. Videre må jeg si at Nei til EØS-arbeidet nå ser ut til å nå ut til folk på arbeidsplassene.

Kva aktivitet likar du sjølv best?

■ Det morsomste som finnes, er en god aksjon eller markering. Når man har startet tidlig og har en plan. Det er så mange elementer som skal med. Pressemeldinger, mobilisering, møter i forkant. Når du endelig lander aksjonen og det har gått bra, sitter du igjen med en gjeng som har hatt det kjempegøy. Da er man supergira på å jobbe videre.

KRAFTSAMLING FOR NEI-ALLIANSEN:

Nei til EUs landsmøte spissar kampen mot EØS

På landsmøtet til Nei til EU møttest to hundre delegatar, tilsette, gjestar og representantar frå dei gode samarbeidsorganisasjonane våre.

Kathrine Kleveland vart attvald som leiar i Nei til EU.

Nei til EUs landsmøte 2018 har attvald Kathrine Kleveland som leiar i Nei til EU. Med seg som nestleiarar får ho Olaf Gjødrem og Idar Helle. Birte Usland er nytt medlem i arbeidsutvalet i Nei til EU.

– Med søksmål mot Erna Solberg om behandling av Acer-saka, kampen mot jernbanepakke 4 og rørsle i Fellesforbundet om EØS-avtalen ser eg fram til å leie Nei til EU i ein ny periode, seier Kathrine Kleveland.

– Eg er så glad i Nei til EU og skal

gjere mitt for at vi lukkast saman med allierte, medlemmer og det nyvalde styret.

Dei andre i Nei til EU-styret er Ole Dahle Kvadsheim, Helle Hagenau, Christian Torseth, Gunnhill Margy Andreassen, Boye Ullmann, Mats Monsen, Karianne Hagen Wendt, Per Inge Bjerknes, Heidi Larsen, og eit styremedlem som vert peikt ut av Ungdom mot EU. Varamedlemmer er Åsa Kjerstine Kjølberg Moen, Lars Erik Hyllvang, Arne Byrkjeflot og Ulf Ulriksen.

Nei-alliansen

Ved starten av landsmøtet fredag sette leiar Kathrine Kleveland tonen med ei tale som presenterte klare forventningar til KrF sine regjeringsforhandlingar. Vidare var kampen mot EØS-avtalen eit viktig tema for landsmøtet. Som vanleg på landsmøta hadde Nei til EU gjestar frå samarbeidsorganisasjonar og -parti, og fleire av dei helsa lands-

møtet frå talarstolen.

I helsinga si fortalde SV-leiar Audun Lysbakken at han vart politisk aktiv for første gong i EU-kampen i 1994. Og kampen mot EU og EØS er framleis ei hjartesak for SV og Lysbakken sjølv.

– Vi vil ikkje ha ei utvikling der makt over norske ressursar vert flytt bort frå det norske folkestyret og til Brussel. Vi må sette grenser for EU si makt i Noreg, sa Audun Lysbakken til landsmøtet.

Senterpartiet sin stortingsrepresentant Per Olav Lundteigen tok eit kraftig oppgjør med innskrenkingane EØS-avtalen fører til for det norske folkestyret.

– EØS-avtalen vert stadig meir omfattande og fører til at vi som stiller til Stortinget får stadig mindre og mindre rom til å gjennomføre valløfta våre.

Han hadde også ein klar appell til landsmøtet.

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@
neitileu.no

– Eg er så glad i Nei til EU og skal gjere mitt for at vi lukkast saman med allierte, medlemer og det nyvalde styret.

KATHRINE KLEVELAND

Attvald som leiar i Nei til EU.

– Eg håpar Nei til EU blir enda klarare i EØS-motstanden sin, sa Per Olav Lundteigen i helsinga si.

Raudt-leiar Bjørnar Moxnes takka Nei til EU for samarbeidet i mange viktige saker. Ei slik viktig sak var kampen for å stoppe at norsk energisektor skulle underleggast EUs energibyrå ACER.

– Det er bra at kampen vert ført vidare, både på Stortinget og ikkje minst i Nei til EU, sa Moxnes.

Han mana også til innsats mot EUs jernbanepakke.

– Vi skal vinne kampen mot EUs jernbanepakke 4. Raudt skal stå skulder ved skulder med Nei til EU. Vi ser fram til godt samarbeid med Nei til EU på det norske folkestyret sin grunn, sa Bjørnar Moxnes i helsinga si til landsmøtet.

– Skubbar EØS-avtalen framfor seg

– Fagforbundet arbeider for å ivareta og styrke eit godt arbeidsliv. Vi arbeider mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, sa Ingrid Buset frå Fagforbundet i si helsing til Nei til EU sitt landsmøte.

Ei sak Fagforbundet og Nei til EU baa arbeider med, er Hjelmengutvalet sin rapport Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører.

– Det skal vere opp til norske styresmakter korleis vi skal legge opp offentlege tenester, sa Ingrid Buset.

– Vi meiner Hjelmengrapporten skal leggjast i ei skuff, og vi er glade for at Nei til EU er samde med oss i dette.

– Nei til EU har levert eit godt høyringssvar om Hjelmengrapporten.

– Det er regjeringa sine politiske mål som er reflektert i Hjelmengrapporten, ikkje pålegg frå EØS. Regjeringa må ikkje skubbe EØS-avtalen framfor seg.

– Lukke til vidare i kampen. Lukke til vidare med landsmøtet, og vi ser fram til godt samarbeid vidare.

Utvikla ny politikk

Landsmøtet vedtok ny arbeidsplan for Nei til EU, for perioden 2019–2020. Det politiske satsingsområdet i perioden skal vere å seie opp EØS-avtalen og opprette ein jambyrdig handelsavtale med EU.

Nei til EU set som mål å skape eit politisk grunnlag for at EØS-avtalen

1. Det nye arbeidsutvalet i Nei til EU (f.v.) Idar Helle, Kathrine Kleveland, Birte Usland og Olaf Gjødrem.
2. Kveldspassiar med Aslak Bonde, Kjetil Wiedswang og Eva Nordlund.
3. Landsmøtesalen.
4. Olaf Gjødrem, generalsekretær Thomas Haug og Kathrine Kleveland.
5. Ingrid Buset, Fagforbundet.
6. Kathrine Kleveland blir intervjuet av TV2 om ACER-søksmålet.
7. Audun Lysbakken, SV.
8. Per Olav Lundteigen, Sp.
9. Kathrine Kleveland og Kate Hoey frå britiske Labour Leave.
10. Bjørnar Moxnes, Raudt. ALLE FOTO: EIVIND FORMOE

■ Finn ut meir om landsmøtet, det nye styret, arbeidsplanen og les dei 17 politiske fråsegnene på neitileu.no

kan seiast opp seinest innan 2025, det vil seie innan utløpet av neste stortingsperiode.

Som ein del av dette skal Nei til EU bruke EØS-saker aktivt i lokalvalkampen i 2019, særleg ut frå ESA sine krav om anbudsutsetjing og marknadsretting av offentlege tenester.

Andre politiske hovudsaker for Nei til EU i perioden er å utvikle sterke alliansar mot EUs unionsprosjekt, forsvar av arbeidsliv og velferdsstat, synleggjere at verda er større enn EU, arbeide for at Noreg fører ein sjølvstendig og ambisjos klimapolitikk, samt kampen for naturressursar, næringspolitikk og livskraftige lokalsamfunn.

Arbeidsplanen set også opp organisatoriske mål for folkerørsla og organisasjonen Nei til EU. EU- og EØS-motstanden er avhengig av eit breitt og tverrpolitisk alliansearbeid. Nei til EU skal difor framleis ha eit tett samarbeid med fagrørsla, landbruks- og fiskeriorganisasjonar og lag knytt til primærnæringer, globaliserings-, kvinne- og miljørørsla samt nei-parti.

Den breie folkerørsla sikra nei-fleirtalet både i 1972 og i 1994. For å oppretthalde denne folkerørsla, må fylkes- og lokallaga sikrast eit økonomisk grunnlag for aktivitet og debatt på grasrota gjennom

Landsmøtet vedtok vidare 17 politiske fråsegner om viktige tema som organisasjonen vil jobbe med. Dei kan du lese på neitileu.no

NYTT VETT-HEFTE:

Har EU lært av finanskrisa?

EU har som mål å oppnå en **«ekte» finansiell union** innen 2025.

EU-kommisjonen utga i 2017 et refleksjonsdokument som drøftet hvordan man kunne komme lengre for å oppnå en «ekte» finansiell union innen 2025. De sentrale aktørene i planen er bankunionen, tilsynsmyndighetene og kapitalmarkedsunionen.

Det fremste siktemålet til EUs kapitalmarkedsunion er å øke næringslivets tilgang på kapital fra private markeder slik at vi kommer opp på et nivå som man hadde før finanskrisen i 2008. Dette skal skje gjennom samme fokus på finans som økonomisk drivkraft som før. Den eneste forskjellen er at man skal ha strengere tilsyn og felles regelverk, slik at man ikke gjentar de samme feilene.

Euro-blanding

Opptakten til den amerikanske finanskrisa i 2008 ble drevet av et umettelig behov for verdipapirer basert på boligkjøp. For å skape flere verdipapirer basert på boligkjøp, måtte man lete etter stadig mer risikable låntakere. Før eller siden måtte det gå galt, simpelthen fordi tilbakebetalingsevnen til låntakerne ikke var der i stor nok grad. Finansøkonomien hadde vokst forbi det realøkonomien maktet, og krisa var et faktum.

Siden europeiske banker hadde kjøpt store mengder av disse typene verdipapirer fra USA, var det ikke lenge før krisen nådde over Atlanteren. Men EU hadde andre problemer også. Når eurosonen ble innført i EU, dekket det over store forskjeller mellom de ulike landene. Med et trylleslag virket det som ustabile økonomier som Hellas, kunne sammenlignes med den tyske. En av konsekvensene var at kreditt fløt fra mer velregulerte økonomier i Nord-Europa ned til Sør-Europa. På en måte lignet dette på boligkjøpskrisa i USA hvor råtne lån ble blandet med trygge lån, bare at man flyttet problemstillingen opp på et nasjonalt nivå: Usikre nasjonale økonomier ble blandet med de sikre, og eurosonen ble det sikkerhetsstemplet som på papiret utvisket forskjellene.

Nytt Vett om EUs finanskriser. Det er lite trolig at EU har funnet en løsning som vil forhindre nye finanskriser, skriver Arve Omtvedt Berntzen i det nye nummeret av Vett. ILLUSTRASJON: JØRGEN BITSCH

Samme problem igjen?

Finanskrisa avslørte også en annen svakhet ved EU-systemet. Der andre land kunne ha devaluert valutaen for lettere å tilbakebetale gjeld og restarte den nasjonale økonomien, hindret eurosamarbeidet dem fra dette. De ledende nasjonene i EU var ikke beredt til å lide på grunn av øst- og søreuropeiske medlemslands svake nasjonale økonomier, og svaret ble i stedet å gi dem lån under betingelser av at landene kuttet kraftig i statens utgifter ved å fjerne offentlige arbeidsplasser og privatisere.

Det er liten tvil at den høyrepopulistiske bølgen i de tidligere østblokklandene tjente på misnøyen over EUs nyliberalistiske krisehåndtering.

Har vi så lært noe av forrige finanskrisa? EU insisterer på at man med strengere regler og mer gjennomført tilsyn vil skape en trygg finanssektor denne gangen. Og det ligger en uuttalt tro på at hvis bare alle medlemslandene underkastes de samme reglene, så vil

Vett 1-2019

■ EUs finansregler – en tikkende bombe? Nei til EUs skriftserie Vett nr. 1 2019 omhandler EUs finansielle union og undersøker faren for en ny gjeldskrise. Store deler av regelverket kommer også til Norge gjennom EØS-avtalen. Kjøp Vett-heftet i dag (kr 60): bestilling@neitileu.no

AV ARVE OMTVEDT BERNTZEN

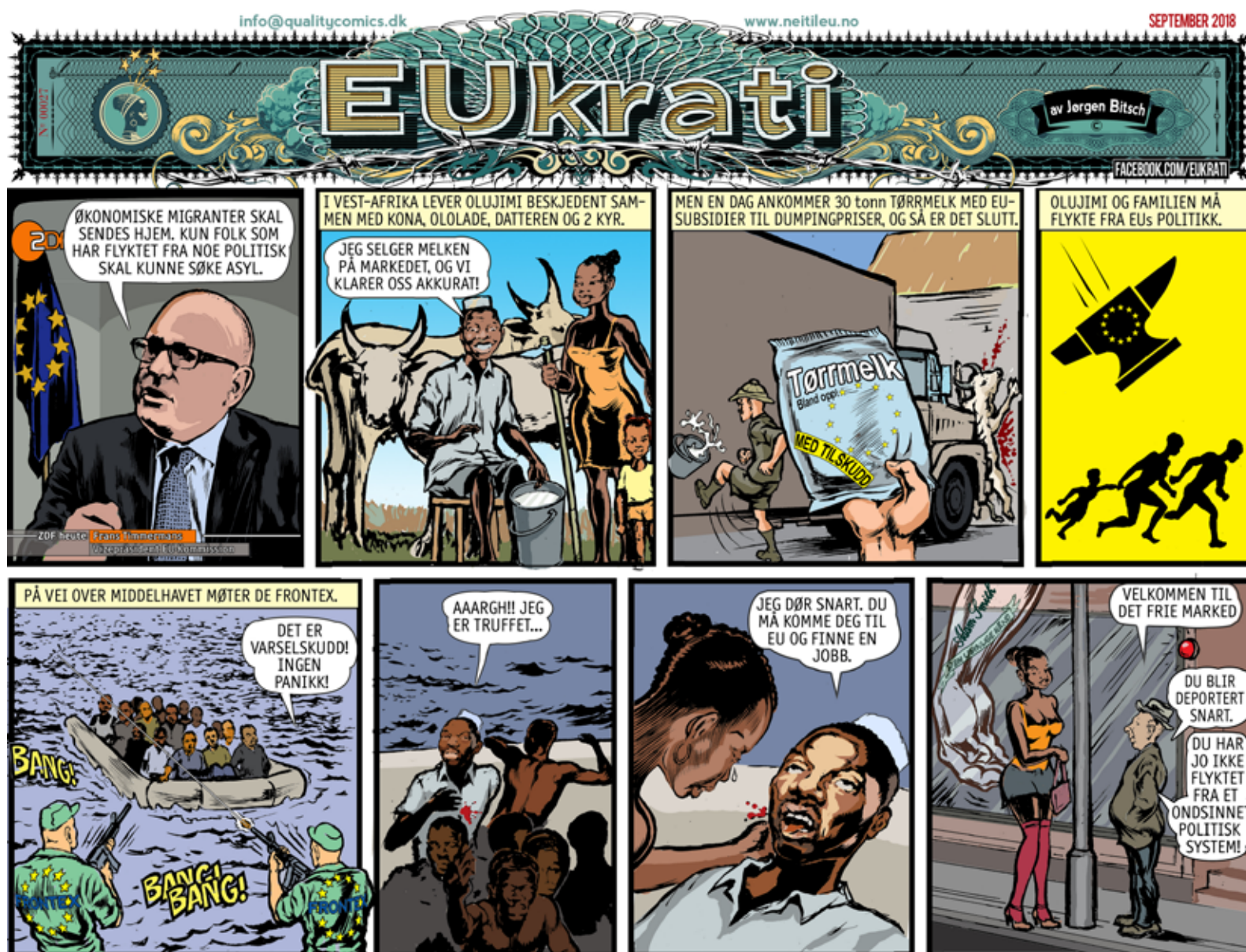
standpunkt@neitileu.no

interne forskjeller i EU jevne seg ut over tid.

Overnasjonal rulett

Det er lite trolig at EU har funnet en løsning som vil forhindre nye finanskriser. Finanskriser forekom jevnlig også da vi hadde et annet syn på økonomien enn det nyliberalistiske, og kan settes i gang av hendelser utenfor politisk kontroll. Vår viktigste oppgave bør derfor være å lete etter blindsoner i vår økonomiske modell, slik at vi kan se faretegnene når de dukker opp og begrense skaden de gjør. EUs svar på finanskrisa er lite tillitsvekkende når de satser bare enda hardere på den nyliberalistiske modellen. Deres løsning med overnasjonal kontroll, mer tilsyn og felles regler forandrer ikke på selve problemet, de flytter bare utfordringene opp på et unionsnivå. De er som rulettspilleren som har nettopp tapt på rødt og deretter doubler sin innsats på det samme for å vinne tilbake pengene som han har tapt.

NY UTGAVE AV EU-KRATI:

EU vil ha 10 000 unionsvakter innen 2020

EU-kommisjonen vil **mangedoble grensevaktstyrken** og gi Frontex økt myndighet til å operere i og utenfor medlemslandene.

Den danske tegneren Jørgen Bitsch kommenterer i denne episoden av EU-krati hvordan EUs felles landbrukspolitikk er en medvirkende årsak til migrasjonen ved Europas grenser.

EU-kommisjonen har lagt frem omfattende planer for å gi EU økt myndighet og bruke over én milliard euro

EU-krati

■ Nei til EU presenterer tegneserien EU-krati av den danske tegneren Jørgen Bitsch.

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

(nesten ti milliarder kroner) på å utvide grensevaktstyrken fra 1500 i dag til 10 000 personer innen 2020. EUs grensevaktbyrå Frontex skal også rustes opp med eget materiell.

Vaktstyrken skal kunne bære våpen og operere i Schengen-landene på linje med de nasjonale grensevaktene. EU-kommisjonen vil også at EU-styrken skal kunne operere utenfor medlemslandenes grenser. Norge er gjennom Schengen tilknyttet Frontex og vil bli berørt av en utvidelse av grensevaktstyrken.

Planene ble offentliggjort i forbindelse med Jean-Claude Junckers tale om unionens tilstand 12. september, der kommisjonspresidenten på flere

områder lanserte forslag for å gjøre EU til en enda tettere union.

EU-kommisjonen skriver at EU-vaktstyrken ikke skal overta landenes ansvar og myndighet. Likevel skal kommisjonen i en krisesituasjon kunne gi grensevaktbyrået Frontex i oppdrag å gripe inn i et medlemsland uten godkjenning fra nasjonale myndigheter. I dag må en slik operasjon vedtas av medlemslandene i rådet.

Til avisen Financial Times uttaler en høyt plassert tjenestemann i EU:

– Vi vil gjøre så mye som mulig av kontrollen ved yttergrensene føderal og hjelpe landene ved frontlinjen (gjengitt i Europaportalen.se).

Åpner for sosial dumping.

Vedtaket i tariffnemnda fører til at arbeidstakere fra andre EU- og EØS-land mister retten til å få dekt reise, kost og losjiutgifter.

ILLUSTRASJONS-FOTO: TONJE ØYE-HAUG RUUD/WIKIMEDIA COMMONS

REISE, KOST OG LOSJI:

– ESA sier nei til allmenngjøring

Ingen EU-sak har satt sinnene i kok som denne, også **på toppen i norsk fagbevegelse.**

Det var ni verft og NHO som gikk til sak mot staten for å få kjent allmenngjøring av reise, kost og losji ulovlig.

I Høyesterett i 2013 uttalte LOs advokat Håkon Angell at det var «den mest prinsipielle saken som har vært til pådømmelse i nyere tid. Den har nok sprengkraft i seg til å gjøre fremtidig bruk av allmenngjøringsordningen irrelevant, til varig å endre den norske forhandlingsmodellen og vil også kunne true de tariffestede rettigheter som er nedfelt i tariffavtalene.» Et tap ville kunne «åpne opp for underbetaling av utenlandsk arbeidskraft i et omfang vi ikke tidligere har sett».

Dommen falt 5. mars 2013. Hadde LO tapt ville LO-kongressen to måneder senere sagt ut av EØS.

Men ESA godtok ikke dommen. Det endte med at regjeringen overlot til

partene å løse dette i tariffoppgjøret 2018. Der ble det ikke løst.

Del av minstelønna?

Den juridiske striden sto om reise, kost og losji kunne ses på som en del av minimumslønna. Utstasjonsdirektivet sier nemlig at det ikke er mulig å allmenngjøre noe som ikke er ramset opp der. Høyesterett slo fast at reise, kost og losji var en del av minstelønna. Høyesterett mente også at allmenngjøring kunne skje ut fra unntaksbestemmelsen i utstasjonsdirektivet siden det gjaldt viktige samfunnsmessige interesser, stabilt arbeidsmarked, frontfagsmodellen og den norske modellen.

LO og regjeringen trodde de var reddet av revidert utstasjonsdirektiv, vedtatt 21. juni 2018. Der kom det inn to nye punkter:

- Minstekrav til boforhold når arbeidsgiver står for losji når de arbeider andre steder enn deres normale arbeidssted.
- Godtgjørelser eller refusjon av utgif-

ter for å dekke reise-, kost- og losjiutgifter for arbeidere som er hjemmefra i jobbsammenheng.

Da var vel alt i orden?

Nei, ESA slår fast at de to nye punktene viser at reise, kost og losji ikke er en del av minstelønna eller den nye betegnelsen godtgjørelse. Ellers hadde det ikke vært nødvendig med egne paragrafer.

Men reise, kost og losji må da kunne allmenngjøres ut fra de to punktene?

Nei, sier ESA. Direktivets 3.1 dekker bare reiser fra fast arbeidssted i Norge til et annet arbeidssted i Norge. Det dekker ikke reiser fra hjemlandet til Norge. Så om de utstasjonerte sendes direkte til arbeidsplassen, så er de ikke dekket av direktivet.

Men hva med artikkel 3.7 som sier at utgifter som er en direkte følge av utstasjonering skal dekkes som en del av godtgjørelsen?

Nei, sier ESA, det står også at godtgjørelsen skal skje etter nasjonal lov eller arbeidsavtale. Men da er det hjemlandets lov og avtaler/praksis i hjemlandet som gjelder. EU vender alltid tilbake til hjemlandsprinsippet.

Så står vi der, ti år etter at saken startet. ESA krever allmenngjøring av reise, kost og losji opphevet.

Tariffnemnda følger ESA

Det er tariffnemnda som bestemmer om allmenngjøring. Nemnda består av leder og fire medlemmer. NHO og LO har en hver av de fire. 12. oktober vedtok nemnda å allmenngjøre bare reise innad i Norge.

**AV ARNE
BYRKJEFLØT**

arne.byrkjeflot@
neitleu.no

NY DE FACTO-RAPPORT:

Advarer mot EUs arbeidslivsbyrå ELA

Spørsmålet om norsk tilknytning til ELA kan ventes å komme opp til behandling i Stortinget våren 2019. Det er i fagbevegelsen og norske arbeidstakeres interesse at **Norge bruker vetoretten i EØS-avtalen** mot slik tilslutning.

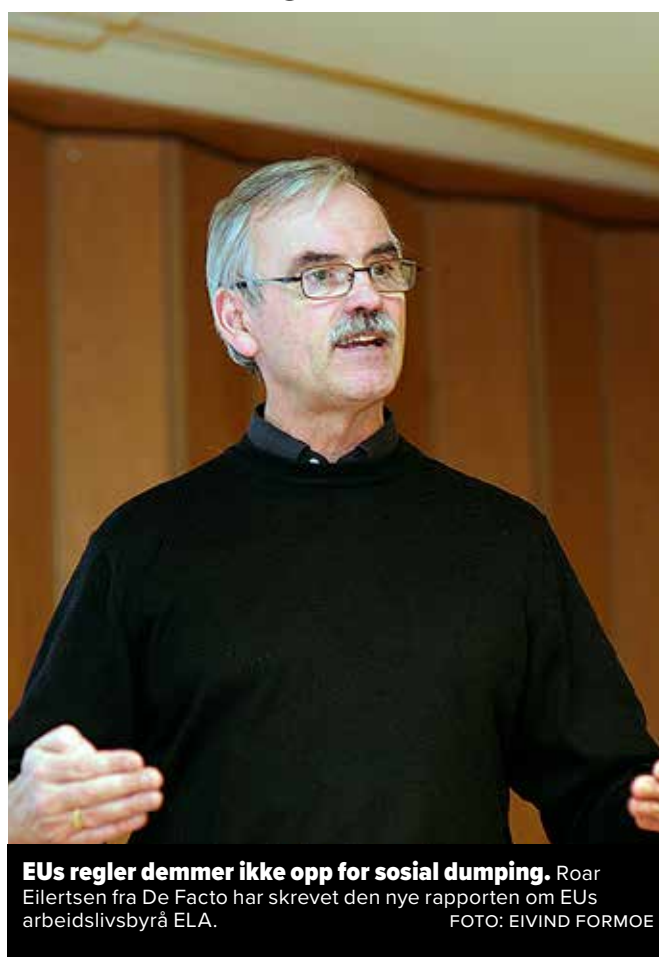
En ny EU-forordning er på vei inn i norsk rett. Denne gangen gjelder det EU-kommisjonens forslag om etablering av Den europeiske arbeidsmarkedsmyndigheten. Den engelske tittelen på forslaget til forordning var European Labour Authority – ELA. Men Ministerrådet mener den europeiske arbeidsmyndigheten skal hete Arbeids(livs)byrå, eller European Labour Agency. Det rører lite ved innholdet og oppgavene til det planlagte EU-organet, og forkortelsen blir den samme.

Den nye rapporten fra De Facto er skrevet av Roar Eilertsen og har tittelen «Mer makt til Brussel. Forslaget om Den europeiske arbeidsmyndigheten – ELA».

På plass i 2019

Forslaget ble fremmet av Kommissjonen 13. mars 2018. En endelig versjon skal vedtas etter EUs normale lovgivningsprosedyre med kvalifisert flertall i det europeiske Rådet og etter forhandlinger mellom Rådet og EU Parlamentet. Planen er at dette skal være på plass allerede i 2019.

«Problemene i det europeiske arbeidsmarkedet skyldes at det er svært store forskjeller når det gjelder sysselsetting, lønnsnivå, arbeidsvilkår og sosiale rettigheter mellom fattige østeuropeiske land og land i Nord- og Vest-Europa og innad i landene», skri-

EUs regler demmer ikke opp for sosial dumping. Roar Eilertsen fra De Facto har skrevet den nye rapporten om EUs arbeidslivsbyrå ELA. FOTO: EIVIND FORMOE

ver Eilertsen i rapporten.

«Forskjellene gir opphav til omfattende arbeidsvandringer og utnyttning av utsatte arbeidstakere. Resultatet er utbredt sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, som ødelegger arbeidsmarkedet, svekker fagbevegelsen og utkonkurrerer seriøse bedrifter i alle land. De store forskjellene brukes også til å svekke velferdsstaten og redusere sosiale ytelser.»

Rapporten viser videre at EUs regler har vist seg å ikke kunne demme opp for disse problemene. Det hjelper lite at ELA skal kontrollere at regler følges, når reglene er for dårlige.

«For Norge betyr dette et press nedover på standarder og rettigheter. Det som er oppnådd i Norge er kompromisser mellom organiserte arbeidstaker- og arbeidsgiverinteresser. Dersom man bringer overnasjonal EU-myndighet inn i den norske modellen, vil fagbevegelsens innflytelse bli svekket, og vi får resultater på et lavere, 'EU-harmonisert' nivå», skriver Eilertsen.

■ De Facto-rapport 4-2018 «Mer makt til Brussel. Forslaget om Den europeiske arbeidsmyndigheten – ELA» Av Roar Eilertsen. Last ned rapporten på neitileu.no

GENERALSEKRETÆREN:

Vi blir flere!

Nei til EU har flere medlemmer i 2018 enn i 2017 og kan med det skilte med medlemsframgang i året som gikk. Det er ingenting som gleder et organisasjonsmenneske som meg mer enn det! Medlemmene er ryggraden i Nei til EU, og en sterk medlemsmasse er avgjørende for at vi fortsatt skal kunne påvirke norsk politikk.

Medlemsframgang kommer ikke av seg selv. Det skyldes at vi har en solid organisasjon i bunn, og at vi gjennom politiske saker viser hvorfor Nei til EU er viktig og hva et medlemskap betyr for de sakene vi jobber med. Og så skyldes det at vi er flinke til å verve og spørre folk om de har lyst til å bli medlem i Nei til EU.

Nå handler det om å ta godt imot disse nye medlemmene. Ring dem og hør hva de er opptatt av, inviter dem på møte og hør hva de har å si og tilby dem en plass i vår organisasjon. På den måten kan vi bidra til at de blir en viktig ressurs for Nei til EU i mange år framover.

2019 blir ikke et mindre viktig år enn 2018 for Nei til EU. Acer-søksmålet skal mest sannsynlig behandles i tingretten, EØS-debatten vil fortsette, Storbritannia skal forlate EU, og det er 25 år siden folkets nei i 1994. Dette er gode anledninger som vi skal bruke til å fortsette å bygge Nei til EU til å bli en enda mer solid organisasjon.

Samtidig var landsmøtet tydelig på at vi må jobbe for å bli en mer mangfoldig organisasjon. Vi må i årene framover henvende oss til unge voksne for å engasjere dem i kampen mot norsk EU-medlemskap og få dem til å engasjere seg i Nei til EU. Organisasjonsbygging er hardt arbeid, og det fortsetter i 2019.

AV THOMAS HAUG

Generalsekretær i Nei til EU
thomas@neitileu.no

Kun et tidsspørsmål?

For Norges eldste politiske parti har EU vært **en kilen sak i fem tiår**. Det kiler fortsatt.

Venstres landsstyremøte, desember 2018: «Er EU-saken en av sakene som har gjort det vanskelig mellom deg og Trine Skei Grande? – Nei, nei, overhodet ikke, sier en blid Abid Raja og slår Dagbladets reporter jovialt på skulderen.» Til avisa uttaler Raja, som satt i Europabevegelsens sentralstyre fra 2009 til 2012: «Jeg er ikke først og fremst opptatt av dem som har et nei-standpunkt. Jeg er opptatt av at partiet lander på et ja-standpunkt til EU, og det skjer nok i 2020.»

I Venstre lever EU-saken som en litt betent konfliktsak på femte tiåret. I 2020 vil det være femten år siden neisida vant EU-saken på landsmøtet med sju stemmers overvekt. I 2017 vant neisida landsmøtet med seks stemmer, i en sal med over 200 stemmeberettigede. Alle som kjenner partihistorien vet at det er sprengkraft i europaspørsmålet i regjeringspartiet som i skrivende stund har 3,4 prosent oppslutning i befolkningen (VG 5. desember 2018).

Tøffe tak

Venstre og EU er en interessant materie, uansett hvilket ståsted man måtte ha. I 1972 ble partiet splittet på grunn av at EEC-tilhengerne brøt ut på landsmøtet på Røros og dannet et parti som etter hvert av vittige tunger ble kjent som «Det Lille Folkepartiet». Bakteppet var at Venstres 13 stortingsrepresentanter delte seg i spørsmålet om EEC: Åtte var for norsk medlemskap i EEC, mens fem var mot. Et ekstraordinært landsmøte skulle bestemme om stortingsrepresentantene var bundet av Venstres program. Landsmøtet konkluderte med at stortingsrepresentantene måtte følge partiprogrammet, noe som medførte at de åtte ja-representantene brøt med Venstre, sammen med de fleste EEC-tilhengerne i partiet. Om lag 30 prosent av landsmøtedelegatene på Røros støttet utbryternes syn, så det var en reell partisplittelse.

Utbryterne dannet et nytt parti med navnet Folkepartiet Nye Venstre,

■ Les Europabevegelsens vurdering av Venstres partiprogram her: www.europabevegelsen.no/venstre/

AV JO STEIN MOEN

standpunkt@neitleu.no

VG.NO 2.4.2017

et partinavn moderpartiet ikke var så begeistret for. Snart endret partiet navn til Det Nye Folkepartiet og i 1980 ble partinavnet Det Liberale Folkepartiet (DLF). Det er ingen overdrivelse å si at partiet aldri fikk solid fotfeste i velgermassen. Etter jevnt synkende oppslutning utover på 1980-tallet vedtok DLF-landsmøtet i 1988 å slå seg sammen med sitt gamle moderparti.

Intensiteten i jasidas ønske om omkamp er så sterkt at man ikke kan se bort fra at det vil skje før eller siden. Og hvis/ når det skjer, kan det bli en spore til økt selvtillit for ja-sida og et lite skritt nærmere en tredje folkeavstemning.

JO STEIN MOEN

Standpunkt 1–2019

å være sentralt for mange EU-tilhengere i Venstre. Det er nettopp her man finner flere av de mest ihuga ja-folka i det norske landskapet. Eksemplifisert med en kuriøs, liten sak i Aftenposten 2. april 2017, under overskriften «Du vet du er på Venstres landsmøte når ...». Avisen samlet 17 små detaljer de mente var karakteristisk for partiet, hvorav punkt 1 var: «... når en varaordfører synger EU-hymnen i baren – på tysk».

Våren 2017 stilte Sveinung Rotevatn seg for øvrig opp sammen med Guri Melby med hvert sitt EU-flagg, under overskriften «Venstres kronprinspar» i Dagbladet. De to, som i artikkelen spås som partiets framtidige ledere, mente at «Om ti år er Venstre for EU og sykelønnsordningen er redusert». Det er ikke sikkert det er langt unna sannheten. Rotevatn, som i dag er statssekretær i Miljø- og klimadepartementet, legger følgende analyse til grunn: «Nei-argumentene har forsvunnet. Nå er det EU som ligger foran i klimapolitikken og økonomisk utjevning, mens frykten var at EU var en miljøbakstrebersk rikmannsklubb. De som nå står på nei-siden, er de som Venstre minst vil identifisere seg med, nemlig de nærsynte, innvandringsfiendtlige proteksjonistene.» I et parti der et flertall i landsmøtet fortsatt sier nei til norsk EU-medlemskap, må det kunne sies å være nokså knallhard analyse.

Tro og tvil og knappe marginer

Venstres landsmøter pleier å være spennende når det stemmes om EU. I 2007 skilte sju stemmer ja- og neisida. Fire år senere, i 2009, avga 216 delegater stemme, hvorav 102 gikk inn for en EU-søknad, og 114 som sa nei. På det

siste landsmøtet, våren 2017, var stemmetallene 107 for og 113 imot EU.

I 2009 åpnet daværende partileder Lars Sponheim Venstres landsmøte med det avisene omtalte som å «komme ut av EU-skapet». Han sa blant annet at «Jeg er ikke opptatt av hvor mange industri- arbeidsplasser vi kan få. Hvis jeg skal være for at Norge skal være EU-medlem, må Norge gi fra seg noe også (...) Litt mindre fisk og litt mindre landbruk kan vi tåle». I Dagbladets referat fra talen står det at «Utvidelsen østover, Tyrkias medlemskap og potensialet EU har for å bygge bru mellom den vestlige og muslimske verden sto sentralt», og at Sponheims konklusjon var at «Jeg tror jeg vil stemme ja ved neste korsvei». Til tross for dette valgte han ved neste korsvei – allereide på samme landsmøte – å stemme imot EU-medlemskap. Da neisida vant landsmøtet i 2009, var det stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum og Trine Skei Grande som ledet nei-leiren, mens nestleder Ola Elvestuen (i dag miljøvernminister) og Unge Venstre kjempet for en snuoperasjon.

Jasida tapte også dette landsmøtet. Men intensiteten i jasidas ønske om omkamp slik at Venstre går fra nei til ja er så sterkt at man ikke kan se bort fra at det vil skje før eller siden. Og hvis/ når det skjer, kan det bli en spore til økt selvtillit for jasida og et lite skritt nærmere en tredje folkeavstemning.

Terningkast 5

Europabevegelsen har på sine nettsider (<http://www.europabevegelsen.no/venstre/>) en nøktern gjennomgang av partienes EU-standpunkt, med utgangspunkt i partiprogrammene som ble lagt fram for velgerne før stortingsvalget 2017. I tillegg til en nokså grovkornet analyse gir jasida terningkast til partiene. Partienes terningkast er kanskje ikke så overraskende: Høyre (6), Ap (5), SV (2). Sp og Rødt (1).

Europabevegelsen gir Venstre terningkast fem for europapolitikken i partiprogrammet for 2017–2021. Analysen munner ut i følgende konklusjon: «Venstre er for EØS-avtalen og antageligvis også Schengen. Det som virkelig skiller dem fra de fleste andre partiene er synet på europeisk samarbeid. Her er Venstre blant de beste i klassen. [...] Med det resonnementet burde det eneste åpenbare svaret være medlemskap i unionen. Det er det imidlertid ikke for Venstre, noe de trekkes for i vår vurdering.»

Dagens partiprogram er altså nær å få terningkast seks fra Europabevegelsen. Kamporganisasjonen for norsk EU-medlemskap mener det kun er et tidsspørsmål før Venstre skal snu. Vil Elvestuen, Rotevatn, Melby, Raja og deres kampefeller lykkes med å snu Venstre fra nei til ja? Tida vil vise.

Et nytt Venstre

Venstre har endret seg betraktelig siden den gang. Mange voksne velgere tenker fremdeles på Venstre som «lærerpartiet», «distriktspartiet», mens motkultur, målsak, radikalisme og økopopulisme er ord de kanskje vil forbinde med partiet. Unge Venstre sto solid plantet på neisida ved folkeavstemningene i 1972 og i 1994. Slik er det ikke lenger. I dag er partiet i regjering med Høyre og Frp, ungdomspartiet går først i toget for norsk innlemmelse i EU, og partiet er ikke noe utpreget distriktsparti, men står sterkere i urbane strøk enn i «dalstroka innnafor».

Det er en mengde tydelige jafolk i Venstres rekker. Blant de mest markante er Sveinung Rotevatn, debattsterk vestlending som i 2012 ble kåret til «Årets europeer» av Europeisk Ungdom. I sin takketale sa Rotevatn, den gang leder i Unge Venstre, at «Jeg glemmer ikke mitt EU-standpunkt på grunn av vanskelige tider. Det er viktigere enn noensinne at EU-tilhengere sier høyt og tydelig at de er JA. Vi vet at vi får en dag i morgen». Dette håpet om en dag i morgen, en omkamp, synes

Venstres landsmøte i 2009. Daværende Venstreleder Lars Sponheim åpnet landsmøtet med å komme ut som EU-tilhenger. Så stemte han mot at Venstre skulle gå inn for medlemskap. Nestleder Ola Elvestuen tapte i den omgang kampen om å gjøre Venstre til et ja-parti. FOTO: CHRISTOFFER BIONG/VENSTRE

**Feira medlems-
tilstrøyming.**

Rådsmøtet i Nei til EU i april 2018 feira at vi hadde fått inn 2000 nye medlemmer i løpet av Acer-kampanjen. FOTO: SINDRE HUMBERSET

NEI TIL EU SNUR NEDGANGSTRENDEN:

Medlemsvekst i 2018!

I 2018 går medlemstalet opp, etter fleire år med nedgang. – **Vi treng framleis fleire unge, og vi treng kvinner**, seier generalsekretær Thomas Haug.

Talet på betalende medlemmer i Nei til EU var 10. desember 20 743. Det er 128 fleire enn på same tid i 2017, og 36 fleire enn ved førre årsskiftet. Medlemstalet i Nei til EU auka altså i 2018, etter å ha gått ned kvart år sidan 2010.

Medlemsregisteransvarleg Kjell Arnestad er nøgd med framgangen.

– Det er spesielt ACER-saka som gav oss mange nye medlemmer i 2018, og dei aller fleste melde seg inn i første kvartal då EUs energiunion stod sentralt i både Nei til EUs kampanjearbeid og i media.

– Vi fekk i overkant av 2000 nye medlemmer i 2018, og litt over 1700 av dei har no betalt kontingenten. Tala viser òg at gjenverving ute i fylka er

viktig for å halde på medlemmene vi alt har fått, seier Arnestad.

Meir balansert organisasjon

Arnestad viser til at dei nye medlemene gjer Nei til EU meir representative for heile neisida.

– Nei til EUs nye medlemmer er litt yngre og i litt større grad kvinner. Det gler oss at verving faktisk gjev oss ein betre balansert organisasjon slik at medlemene speglar att den typiske norske EU-motstandaren; ei yngre kvinne!

– Det er sjølvsagt viktig for Nei til EU å organisere så mange som mogleg av nye EU- og EØS-motstandarar no som ordskiftet opnar seg i fagrørsla og fleire og fleire ser kva nye EU-reglar får

Korleis bli medlem?

■ Innmeldingssida: neitileu.no/bli-medlem

■ Eller send NEI-TILEU og namnet ditt og e-postadresse til 2090. På neste telefonrekning vil du bli trekt kr 200 for medlemskap i Nei til EU.

■ Innmelding i Ungdom mot EU (kr 50) eller Studenter mot EU: umeu.no/bli-medlem

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

å seia for faglege rettar og velferdsgode i Noreg.

Vil bli endå fleire

Nei til EU klarte å få medlemsframgang i 2018, men skal framgangen også halde fram i 2019, må heile organisasjonen mobilisere. Generalsekretær Thomas Haug har ei oppmoding til alle medlemmer, aktivistar og tillitsvalde i organisasjonen:

– Medlemene er ryggrada i Nei til EU. Vi treng medlemmer for å ha ei framleis aktiv grasrot. Kjenner du nokon som du har diskutert EU eller EØS med og som du tror kan ha samme standpunkt som oss i Nei til EU, så må du spørje dei: Vil du bli medlem i Nei til EU?

– Nei til EU har mange medlemmer, men gjennomsnittsalderen er høg, og vi har for få kvinner. Difor treng vi fleire unge vaksne, og vi treng kvinner som medlemmer.

GDPR:

Personvern og Nei til EUs medlemsregister

Nei til EU behandler medlemsopplysninger etter **personopplysningsloven og gjeldende forskrifter**. Behandlingsansvarlig er generalsekretær.

Unicornis AS er databehandler og drifter Nei til EUs medlemsregister. Serverne er plassert i Norge og all kommunikasjon med medlemsregisteret skjer kryptert og kun ved behov. Unicornis AS har tilgang til medlemsregisteret for å kunne oppfylle sine oppgaver som databehandler.

Hva registreres?

I vårt medlemsregister registrerer vi ved innmelding navn, adresse, telefonnummer, e-postadresse, kjønn, fødselsdato, medlemstype og informasjonssønsker. Vi registrerer ikke personnummer med mindre du har verv som registreres i Brønnøysundsregistrene.

Utover dette registreres eventuelle verv det enkelte medlem måtte ha i organisasjonen. Verv i Nei til EU er offentlig informasjon og kan bli publisert på våre nettsider. Kontaktinformasjon på tillitsvalgte i organisasjonen vil også kunne bli gjort offentlig tilgjengelig (f.eks. for at medlemmer eller andre skal kunne kontakte lokallag). I medlemsregistret ligger også betalingshistorikk for medlemskontingent og eventuelle gaver.

Tilgang

Tilgang til medlemsregisteret har ansatte i det sentrale sekretariatet som har behov for det, og eventuelt tillitsvalgte som har behov for tilgang for å skjette spesifikke verv i organisasjonen.

Tilgang til data er nivåstyrt, og vi gir ikke tillitsvalgte bredere tilgang enn nødvendig. Fylkesledere har kun tilgang til medlemslister med registrerte

Personvern. Medlemsregisteransvarlig Kjell Arnestad passer på at medlemsopplysningene blir ivarettatt. FOTO: EIVIND FORMOE

medlemmer i sitt eget fylkeslag, mens lokallagsledere kun har tilgang til medlemslister med registrerte medlemmer i sitt eget lokallag. I enkelte tilfeller vil det bli gjort skjønnsvurderinger som gir tilgang til flere personer i et lokallag eller fylkeslag i forbindelse med organisasjonsbygging. Alle med tilgang til medlemsopplysninger utover sin egen, har påkrevet to-faktor-autentisering.

Nei til EUs medlemslister er konfidensielle og skal ikke utleveres til andre enn de som er nevnt over.

Innsyn og mulighet til å slettes

De som ønsker innsyn i personopplysninger som er lagret om dem eller korrigere dem, kan sende en e-post til medlem@neitileu.no eller logge seg inn på sin side på <https://neitileu.hypersys.no>. Der kan du oppdatere egne opplysninger. Alle kan selv velge å aktivisere to-faktor-autentisering (med passord samt kode på sms). Vi anbefaler dette.

Innmelding og opprettholdelse av medlemskapet er samtykke til at Nei til EU lagrer før nevnte personopplysninger så lenge medlemskapet varer. Du kan når som helst melde deg ut og få alle personopplysninger slettet. Anonymiserte oppføringer som ikke kan identifisere deg kan beholdes til statistiske formål.

Logg deg inn

■ Alle medlemmer kan logge seg inn på sin side på <https://neitileu.hypersys.no>. Der kan du oppdatere egne opplysninger. Alle kan selv velge å aktivisere to-faktor-autentisering (med passord samt kode på sms).

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU tilbyr Standpunkt, Vett og andre publikasjoner som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Her kan du teste e-avisa: <https://neitileu.no/sok?s=standpunkt> http://issuu.com/nei_til_eu
■ Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Kalender

Les mer om aktivitetene her: neitileu.no/aktivitet

Januar

7.1 Trondheim
Utdanningspolitisk utvalg i Nei til EU inviterer til utdanningskonferanse i samarbeid med Utdanningsforbundet Sør-Trøndelag, Skolenes Landsforbund Sør-Trøndelag og LO i Trondheim.

25.1 Trondheim
Formøte til Trondheimskonferansen. EU møter Brexit, EØS møter arbeidslivet.

25.-27.1 Trondheim
Trondheimskonferansen.

26.1 Førde
Årsmøte i Sogn og Fjordane Nei til EU.

30.1 Akershus
Årsmøte i Akershus Nei til EU i Schweigaardsgate 34E.

Februar

15.2 Bergen
Årsmøte i Hordaland Nei til EU.

16.2 Bergen
Seminar i regi av Hordaland Nei til EU.

23.2 Vestfossen
Årsmøte og åpent møte i Buskerud Nei til EU.

23.2 Tromsø
Nordland, Troms og Finnmark Nei til EU arrangerer fiskerikonferanse.

25.2 Seljord
Årsmøte i Vest-Telemark Nei til EU (Nissedal, Kviteseid og Seljord).

Mars

9.3 Lakselv
Årsmøte i Finnmark Nei til EU.

April

6.-7.4. Oslo
Rådsmøte.

August

12.-18.8. Arendal
Nei til EU deltar med stand og annen aktivitet gjennom hele Arendalsuka.

November

28.11. Hele landet
Markering av at det er 25 år siden folkeavstemningen i 1994.

29.11. Oslo
25-årsjubileumfeiring i Oslo.

30.11.-1.12. Oslo
Rådsmøte.

Bli medlem i Nei til EU!

■ Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,-)

HORDALAND NEI TIL EU:

Vil ha fleire lokallag og fleire medlemmer

Hordaland Nei til EU vil ha **fleire medlemmer og fleire aktive lokallag**. Fylkeslaget vil også skape ei sosial ramme rundt arbeidet.

I denne artikkelen presenterer styret i Hordaland Nei til EU seg, med litt historikk, litt om korleis styret arbeider, kva saker som er prioriterte, og litt om tankar framover.

Arbeidet i styret

Styret i Hordaland Nei til EU har sju medlemmer og fire varamedlemmer. Den viktigaste kontakten i styret er styremøta som me har jamleg, det vil seie omlag ti gonger i året. I tillegg til styremøta har AU, som utgjer eit utval på tre styremedlemmer, e-post- og telefonisk kontakt utanom styremøta.

Aktivitetar som verving, å stå på stand, ha kontakt med lokallag, delta på møter, seminar og andre aktuelle aktivitetar, vert diskuterte på styremøta, og det vert avgjort kva me skal vera med på og kven som skal delta. På styremøta prøver me òg å få til kunnskapsformidling om aktuelle politiske saker, noko som fører til gode diskusjonar og utveksling av synspunkt.

Styremøta tar også opp det som rører seg i organisasjonen sentralt. Alle styremedlemmene får tilsendt referat frå sentrale møte i styret og AU. I forkant av styremøta vert det utarbeidd ei grundig sakliste, og det er ført referat frå alle møta.

To gonger i året vert styremøta utvida til også å omfatta eit sosialt samkome. Det er nyttig for å verta betre kjende. Lutefiskmiddag før jul hos Toril er no ein fast og kjekk tradisjon.

Kva er me flinke på?

Det er alltid slik at eit styre, som ein kvar person, har sider som er sterke og sider der me ikkje er så gode – eller sagt meir positivt: område der me kan bli betre. Her kjem eksempel på saker som

me sjølv synes at me har god hand om, og som me er flinke på.

Me har hatt fleire flotte faglege seminar om ulike aktuelle tema. Frammøte på desse har variert mellom 40 og 65 personar. I tillegg har me studiesirklar og opne møte for medlemmene.

I desse møta har me ein som innleier, og me har gode diskusjonar der dei framkomte deltar aktivt. Me arrangerer stand både i Bergen sentrum og i Nordhordland. Dette arbeidet skal Bergen Nei til EU ha ein stor del av æra for. Så er det verving og gjenverving. Mange gjer ein stor innsats på dette området, særleg når det gjeld å ringja til medlemmer for å få dei til å betala kontingenten. Styret har god økonomi og god økonomisk styring. Me er gode på å ha styremøte kvar månad (med unntak av sumarmånadene), og å følgja opp det som vert vedteke i møta. Styret har også god kontakt med kvarandre mellom styremøta.

Det er god stemning på møta våre, noko alle i styret bidreg til. Det skal vera kjekt å gå på styremøte.

Kva kan me gjera meir av?

Me kunne så absolutt ønskt oss fleire aktive lokallag i fylket vårt. Det ville krevja meir kontakt med personar i dei ulike kommunane, og me ser klart at her kan me verta betre. Det er eit arbeid som krev både tid og ressursar, og det har ikkje vore lett å få til.

Me kunne også ha gjort meir av direkte verveiarbeid og dette er ofte tema på styremøta våre. Her har me ei utfordring, og så langt har me ikkje kome på det geniale som skulle leia til auke i talet på medlemmer. Når det gjeld gjenverving, kan det vel aldri verta nok av det, men me får seia det slik: Me gjer

1.

1. Hordaland Nei til EU på stand på Knarvik senter i 2017. Fra venstre Anna Nordlund, Toril Mongstad og Jane Nordlund.

2. Fylkesstyret. Fra venstre Oddvar Skre, Anna Nordlund, Ivan Tubez og Frode Mannsåker.

3. Nokre til frå fylkesstyret. På høgreside av bordet sit (frå venstre) Jorunn Skistad Holsen, Gunnar Rutle, Hildur Straume, John Dale, Sigmund Stimmenes og Oddvar Skre (med ryggen til).

4. Sølvi Helene Møinichen (til venstre) og Anna Nordlund stod på stand utanfor hovudbiblioteket i Bergen i april 2017.

3.

så godt me kan.

Kva vil vera viktig framover?

Me må satsa endå meir på folkeopplysning og kunnskapsformidling, og her står kampen for å kvitta oss med EØS-avtalen sentralt. Korleis skal me på ein pedagogisk og god måte få kunnskap om EØS-avtalen og alle dei negative konsekvensane ut til folket?

Studiearbeidet sist haust er ein del av dette arbeidet, og me ser at det trengs meir av dette. Det er overordna viktig å få fram kva følgjer EU-politikk og EØS-avtala har for demokrati, folkestyre og reell nasjonal suverenitet. Å få fleire medlemmer er også overordna viktig. Dess fleire medlemmer di sterkare står me som kamporganisasjon.

Det er også viktig å auka kontaktflata mot fagrørsla, politiske parti, kulturaktørar og liknande.

Og så må me erkjenne – me er mange i styret som har lagt ungdomstida bak oss. Me treng nye og yngre krefter inn i styret. Me arbeider med saka, og har fleire medlemmer no enn tidlegare med ein alder godt under 50.

Hordaland Nei til EU

■ Stiftingsår: 1991

■ Medlemmer: 1772

■ Aktive lokallag:

I dag er det berre Askøy, Bergen og Ullensvang som har aktive lag.

AV TORIL MONGSTAD

standpunkt@neitileu.no

Presentasjon av styret i Hordaland Nei til EU

Gunnar Rutle, 71 år, er leiar i styret på tredje året. Gunnar seier følgjande om seg sjølv og Nei til EU-saka: «Jeg har vært aktiv motstander av EEC, EF, EU og EØS så lenge jeg kan huske.» Gunnar var leiar i Ålesund Nei til EU i tida 1992 til 1995, og han sat i styret der fram til 2005. Han er medlem av Raudt.

Toril Mongstad, 64 år, er sekretær og nestleiar i styret. Ho er samfunnsengasjert og har i lengre periodar vore politisk engasjert. Toril har vore med i fylkesstyret sidan 2015. Viktigaste sak innan Nei til EU er å få oss ut av EØS.

Jorunn Skistad Holsen, 77 år, bur i Osterøy kommu-

ne. «Eg har hatt tillitsverv i samvirkeorganisasjonar og har mange år som kommunepolitkar bak meg i Sp. Eg har sete i styret i Hordaland Nei til EU i tre år, dette har for meg vore ein god læreperiode.»

Hildur Straume, 60 år, i styret sidan 2007, fylkesleiar frå 2009 til 2016. No er Hildur styremedlem med ansvar for mellom anna økonomi. «Eg var nok ein fylkesleiar som la vekt på organisasjon og det formelle; det er oppgaver eg likar.»

Ivan Tubez, 45 år, er ny i styret i Hordaland. Han har jobba som sjømann store delar av yrkeslivet. Ivan seier at han alltid har vore sofarevolusjonær og

interessert i politikk.

Oddvar Skre, 79 år. Var leiar i Hordaland frå 2002 til 2009. «Situasjonen i dag kan i alle høve ikkje måla seg med aktiviteten og medlemstalet under sjølv EU-kampen i 1991–1994. I denne perioden var eg kasserar i Bergen Nei til EU og følgde EU-kampen på nært hald.»

Sigmund Simmenes, 73 år, har vore med i styret sidan 2014. Yrkesbakgrunn er småbrukar og lærar/rådgjevar i ungdomsskulen, og han er no pensjonist. Sigmund har vore med i kommunestyret i Vaksdal i fleire periodar.

John Dale, 79 år, er varamedlem i styret,

og han var leiar i styret i 1991/1992. «Eg var aktiv i kampen mot EEC i 1972. Var med på å skipa Ungdomsfronten mot EEC. Var sterkt engasjert for å snu Senterpartiet frå ja til nei i 1971.»

Geir Ove Hopsdal, 41 år, er vara i styret. Har arbeidsbakgrunn fra postverket og som barnehagelærer. «Då eg vart spurt om å vere med i styret, greip eg moglegheita og tenkte det var ein god arena til å arbeide for ei viktig sak, tileigne seg meir kunnskap til bruk i diskusjonar og å verte meir opplyst om EU- og EØS-spørsmål.»

Anna Nordlund, 42 år, varamedlem i styret og presente-

rer seg slik: «Har tre barn i barnehage/skulealder og bur med kjærasten på eit småbruk utanfor Bergen. Har bakgrunn innanfor sikkerheitsfaget, men jobbar som kursadministrator på eit kurscenter i oljebransjen. Vart medlem i Ungdom mot EU i Bergen i 1993. Har deretter hatt ei lang kvilepause, men vart med i fylkesstyret i Nei til EU i førre periode.»

Frode Mannsåker, 67 år, vara og ny i styret. «Kom inn i styret fordi eg sa meg villig til å føre rekneskapen. Jobbar i offentlig forvaltning. Har vore politisk aktiv sidan tenåra, også i dei to folkerøystingane om EU i 1972 og 1994.»

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varmerd og Stikk i sida til:

Varmerd

Roar Abrahamsen, leder i den største avdelingen i Fellesforbundet, Avdeling 5, har løftet EØS-debatten til nye høyer med sin klare motstand mot EØS-avtalen og får varmerd fra Nei til EU.

Stikk i sida

Samferdselsminister Jon Georg Dale møter seg selv i tunnelen når han vil flytte makt til EUs jernbanebyrå, samtidig som Frp har programfestet å være et nei til EU-parti.

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Standpunkt

Ansvarlig redaktør:
Kathrine Kleveland

Redaktør:
Sindre Humberset

Layout:
Sindre Humberset

Redaksjon:
Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Christian Torseth, Ole Kvadsheim og Dag Seierstad.

Korrektur:
Kjell Arnestad

Opplag: 23 500

Redaksjonen avsluttet:
12.12.2018.

Trykkansvarlig:
Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk:
Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året. Meld deg inn her: neitileu.no/bli-medlem

Post- og adresse:
Schweiggaards gate 34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss: standpunkt@neitileu.no
Telefon: 22 17 90 20

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 Jernbanepakke 4

EUs jernbanepakke IV pålegger anbudskonkurranse om togtrafikken og vi mister nasjonal kontroll. Jernbanepakken truer norske sikkerhetskrav og, vi kan ikke omgjøre reformer som ikke fungerer. Vil KrF bruke veto i EØS? Det blir avgjørende. [Opp fra andreplass]

2 Brexit

Storbritannia forlater snart EU. Uansett hvordan dette skjer, vil det ha stor betydning for Norge. [Tilbake på lista]

3 EUs arbeidslivsbyrå

Enda et EU-byrå på trappene, for Norge kan et EU-byrå for arbeidslivet bety et tilbakeskritt i kampen mot sosial dumping. [Opp fra femteplass]

4 EUs mobilitetsspakke

EUs forslag til ny transportpolitikk vil gi friere flyt over landegrensene og økt kabotasje. Uenighet innad i EU. Vi følger med. [Uendret]

5 Søksmål mot ACER-vedtaket

Stortinget vedtok EUs energipakke 3 uten bruk av paragraf 115. Nei til EU har samlet inn mer enn en million og sendt stevning mot Staten ved statsministeren om behandlingen av suverenitetsavståelsen. Island kan også stoppe ACER og har utsatt behandlingen til våren. [Ned fra andreplass]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 2-2019 er **1. april 2019**.

25 år siden. Et utvalg av jakkemerker fra EU-kampen.

FOTO: PDF-ARKIVET.NO

25 ÅR SIDEN FOLKEAVSTEMNINGEN I 1994:

Hold av datoen. Det blir fest!

I forrige nummer ba Standpunkt om innspill til hvordan 25-årsjubileet for folkeavstemningen skal feires. I desember behandlet Nei til EUs styre spørsmålet og vedtok rammer for jubileet.

Hovedtema for markeringen blir et tilbakeblikk på folkeavstemningen i 1994, med vekt på temaene folkestyre, motmakt og solidaritet.

Konferanse og feiring

Generalsekretær Thomas Haug forteller om planene.

– Et sentralt element for jubileet er en regional konferanse i samarbeid med Troms Nei til EU i Tromsø, forteller han.

– Videre vil vi ha en jubileumsmarkering i Oslo fredag 29. november i forbindelse med rådsmøtet.

Bestill jubileumsboka nå

Jubileumsboka Folket sa nei kan bestilles på nettsidene neitileu.no. Gå til nettbutikken i menyen oppe til høyre.

Denne markeringen vil sannsynligvis inneholde både et seminar på dagtid og fest på kvelden. Markeringen er lagt til fredag slik at deltakere på Nei til EUs rådsmøte helgen 30. november og 1. desember kan få med seg feiringen også.

– I tillegg oppfordrer vi fylkeslagene til å ha markeringer og arrangementer knyttet til 25-årsjubileet i uke 48, altså 25. november til 1. desember, sier generalsekretæren.

Tilbakeblikk i Standpunkt

Jubileet for folkeavstemningen vil også bli omtalt gjennom året i Standpunkt, både med tilbakeblikk fra 1994 og mer informasjon om jubileumsfeiringen.

Fram til det kan vi anbefale Dag Seierstads jubileumsbok Folket sa nei, som vil skape den rette stemningen.